

NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA STJECANJE PROFESIONALNIH ZVANJA

Primjena 1.1.2020.

I. NIVO Profesionalno zvanje: CERTIFICIRANI RAČUNOVODSTVENI TEHNIČAR

PREDMET 1. UVOD U FINACIJSKO RAČUNOVODSTVO	
1.	<p>CILJ</p> <p>Razvoj znanja i vještina za razumijevanje i primjenu računovodstvenih načela pri evidentiranju osnovnih poslovnih promjena, te sudjelovanje u sastavljanju finansijskih izvještaja opće namjene za mala i srednja poduzeća</p>
2.	<p>OSNOVNE VJEŠTINE</p> <p>Nakon položenog ispita kandidati bi trebali biti osposobljeni za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - primjenu konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje - primjenu računovodstvenih koncepata i načela - evidentiranje jednostavnih poslovnih promjena u sustavu dvojnog knjigovodstva primjenom MSFI i MSFI za MSE - sastavljanje finansijskih izvještaja opće namjene
3.	<p>OBRAZLOŽENJE</p> <p>Nastavni plan iz <i>Uvoda u finansijsko računovodstvo</i> pretpostavlja znanja stečena tijekom srednje škole, kao i znanja stečena u višegodišnjoj praksi kandidata za polaganje ovog ispita.</p> <p>Program započinje konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje, koji uključuje kvalitativna obilježja korisnih finansijskih informacija, elemente finansijskih izvještaja i njihovo priznavanje i vrednovanje i dr. Potom se raspravlja o sustavu dvojnog knjigovodstva i temeljnim računovodstvenim načelima.</p> <p>Glavne oblasti nastavnog plana pokrivaju računovodstveni tretman jednostavnijih poslovnih događaja sukladno zahtjevima MSFI za MSE.</p> <p>Na kraju programa obuhvaćeno je sastavljanje finansijskih izvještaja poduzetnika i gospodarskih društava.</p>
4.	<p>DETALJNI NASTAVNI PLAN</p> <p>1. Generalni okvir</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Vrste poduzeća – društva kapitala i društva osoba (b) Oblici i struktura kapitala u društvima osoba i društvima kapitala. (c) Definiranje i priznavanje imovine, obveza, kapitala, prihoda i rashoda prema konceptualnom okviru IASB-a <p>2. Računovodstveni koncepti i načela</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Temeljni računovodstveni koncepti i načela, iz IASB – ovog Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje i relevantnih međunarodnih računovodstvenih standarda <ul style="list-style-type: none"> (i) obračunska – akrealna osnova (ii) načelo stalnosti poslovanja

<p>(iii) načelo identiteta bilance (iv) načelo dvostranog obuhvaćanja poslovnih promjena (b) Ostali računovodstveni koncepti: (i) načelo povijesnog troška (ii) načelo nastanka poslovnog događaja (iii) načelo novčanog vrednovanja i pojedinačne procjene (iv) pravni subjektivitet – načelo poslovne jedinice (v) načelo uzročnosti (vi) načelo opreznosti</p> <p>3. Sustav dvojnog knjigovodstva</p> <p>(a) Sustav dvojnog knjigovodstva (i) poslovne knjige u sustavu dvojnog knjigovodstva – dnevnik, glavna knjiga (prvog i drugog stupnja) i pomoćne knjige (ii) račun – konto, vrste računa i pravila knjiženja na računima (iii) kontni okvir i kontni plan (iv) knjigovodstvena dokumentacija (v) knjiženje transakcija u dnevniku i glavnoj knjizi (vi) gotovinski i bezgotovinski platni promet (vii) probna bilanca, zaključni list i drugi knjigovodstveni instrumenti (viii) razgraničenja po predmetu, vremenska razgraničenja i dugoročna rezerviranja (ix) načelo "fakturirane realizacije" i načelo "naplaćene realizacije" (x) metoda "ukupnih troškova" i metoda "troškova prodanih učinaka" (xi) periodični finansijski izvještaji</p> <p>(b) Temeljna načela funkcioniranja sustava PDV-a (c) Manualne i kompjuterizirane računovodstvene evidencije</p> <p>4. Računovodstveni tretmani</p> <p>(a) Stalna materijalna i nematerijalna sredstva (i) razlika između kapitalnih i ostalih izdataka (ii) računovodstveno obuhvaćanje stjecanja i otuđenja stalnih materijalnih i nematerijalnih sredstava (iii) amortizacija – definicija, razlozi i metode (linearna, degresivna i funkcionalna) (iv) investicijske nekretnine – osnovna pravila.</p> <p>(b) Tekuća sredstva (i) zalihe i stalna sredstva namijenjena prodaji, (ii) metode za praćenje promjena na zalihama (iii) potraživanja, uključujući i računovodstveno obuhvaćanje sumnjivih i spornih potraživanja (iv) gotovina i gotovinski ekvivalenti.</p> <p>(c) Tekuće obveze i PVR (d) Dugoročne obveze – osnovna pravila procjenjivanja i prezentacije (e) Kapital: stalni i promjenljivi</p>
--

	<p>5. Financijski izvještaji</p> <p>(a) Ciljevi financijskih izvještaja</p> <p>(b) Korisnici i njihove informacijske potrebe</p> <p>(c) Temeljna obilježja financijskih izvještaja</p> <p>(i) bilanca stanja</p> <p>(ii) bilanca uspjeha</p> <p>(iii) izvještaj o tokovima gotovine</p> <p>(iv) izvještaj o promjenama u kapitalu</p> <p>(v) Bilješke uz financijske izvještaje (obraditi do određenog stupnja)</p> <p>(d) Priprema financijskih izvještaja za srednje i male subjekte</p>
5.	<p>LITERATURA</p> <p>1. MSFI za MSE, posljednji službeni prijevodi</p> <p>2. Šnjegota D., <i>Primjena MSFI kroz bilansni kontni okvir, drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanje</i>, Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci i Finrar, 2017.</p> <p>3. Škarić-Jovanović K., Šnjegota D. i Panić N., <i>Priručnik za knjigovodstvo</i>, Finrar, 2016.</p> <p>4. Grbavac J., Hladika M., <i>Osnove računovodstva</i>, Sveučilište u Mostaru – Ekonomski fakultet, Mostar, 2017. (poglavlja: 2, 3 i 4)</p>
6.	<p>NAČIN ISPITIVANJA</p> <p>Ispit traje 2 sata (120 minuta) i polaže se u pisanom obliku.</p> <p>Ispit se sastoji od 4 zadatka i 20 test pitanja. Zadaci vrijede (15x4) 60 bodova. Test pitanja se vrednuju sa po 2 boda, tj. ukupno (2x20) 40 bodova. Maksimalan broj bodova koji je moguće osvojiti na ispitu je 100, a kriterij prolaznosti je 50%, odnosno 50 bodova.</p>

PREDMET 2. TROŠKOVNO RAČUNOVODSTVO I UVOD U UPRAVLJAČKO RAČUNOVODSTVO	
1.	<p>CILJ</p> <p>Opći cilj predmeta je da kandidati za zvanje certificiranog računovodstvenog tehničara steknu znanja o ulozi i značaju računovodstva troškova u okviru računovodstvenog informacijskog sustava, te o različitim metodologijama obračuna troškova, koje su pod utjecajem vrste proizvodnog / uslužnog procesa koji se odvija u poduzeću i načina vrednovanja učinaka.</p>
2.	<p>OSNOVNE VJEŠTINE</p> <p>Osnovne vještine koje kandidati trebaju steći na osnovi savladavanja usvojenog plana i programa podrazumijevaju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razlikovanje zadaća računovodstva troškova u smislu podrške ostalim dijelovima računovodstvene funkcije, - razlikovanje odgovarajuće podjele troškova neophodne za zadovoljenje konkretne informacijske potrebe, - korištenje različitih vrsta kalkulacija cijene koštanja (za masovnu, pojedinačnu i kuplovanu proizvodnju), - sposobnost alokacije troškova po nositeljima, - različite načine vrednovanja zaliha učinaka sa stanovišta sadržaja cijene koštanja.
3.	<p>OBRAZLOŽENJE</p> <p>U uvodnom dijelu programa, koristeći potrebe suvremenog menadžmenta kao okvir za definiranje ciljeva računovodstvenog informiranja, neophodno je identificirati strukturne elemente računovodstva poduzeća, kao i poziciju računovodstva troškova u odnosu na ostale elemente tog sustava. Također, sastavni, logički dio ovog dijela programa su izvještaji različitih elemenata računovodstvenog sustava, te aktivnosti računovođa u okviru tih pojedinačnih elemenata sustava.</p> <p>U drugom dijelu programa predviđeno je identificiranje različitih mogućnosti podjela troškova te upoznavanje s metodološkim aspektima obračuna u pojedinačnoj, masovnoj i kuplovanoj proizvodnji s obrazloženjem potrebne knjigovodstvene dokumentacije. Poseban segment predviđen je za upoznavanje s različitim aspektima alokacije troškova – po mjestima i nositeljima, kao i za problematiku internog obračuna između različitih mjesta troškova i kriterije za raspored troškova po nositeljima.</p> <p>U trećem dijelu predviđeno je detaljno upoznavanje s konceptom vrednovanja zaliha učinaka po ukupnim i varijabilnim troškovima proizvodnje, te s ostalim varijantama vrednovanja zaliha učinaka, kao i s posljedicama upotrebe različitih sustava obračuna vrijednosti zaliha učinaka na kratkoročne rezultate poslovanja.</p>
4.	<p>DETALJNI NASTAVNI PLAN</p> <p>I. Strukturni elementi računovodstva poduzeća</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Menadžment, konceptualni okvir suvremenog računovodstva 2. Ciljevi računovodstvenog informiranja

<ul style="list-style-type: none">2.1. Finansijsko računovodstvo – strukturni element računovodstva poduzeća2.2. Upravljačko računovodstvo – strukturni element računovodstva poduzeća2.3. Računovodstvo troškova – strukturni element računovodstva poduzeća2.4. Informacijska uloga računovodstva troškova za potrebe finansijskog i upravljačkog računovodstva2.5. Ključni izvještaji finansijskog, upravljačkog i računovodstva troškova2.6. Ključne aktivnosti računovođa u domenu finansijskog, upravljačkog i računovodstva troškova <p>II. Ključni elementi i metodologija računovodstva troškova</p> <ul style="list-style-type: none">1. Značaj i obilježja različitih podjela troškova<ul style="list-style-type: none">1.1. Troškovi proizvoda i troškovi razdoblja u proizvodnim, trgovačkim i uslužnim poduzećima1.2. Terminološko razgraničenje rashoda i troškova, te prihoda i učinaka1.3. Odnos troškova proizvoda i kalkulacije cijene koštanja1.4. Obračun cijene koštanja u vremenu (u klasi 9) i po jedinici1.5. Izbor metoda kalkulacije u različitim tipovima proizvodnje2. Metodološki aspekti obračuna cijene koštanja pojedinačnog radnog naloga (posla)<ul style="list-style-type: none">2.1. Koraci i ključna dokumentacija u obračunu troškova radnog naloga2.2. Izbor stvarnih, normalnih, planskih troškova za potrebe obračuna2.3. Informacijski ciljevi kalkulacije po radnom nalogu2.4. Prikaz obračuna troškova po radnim nalogima na klasi 93. Metodološki aspekti obračuna cijene koštanja u procesnoj – masovnoj proizvodnji<ul style="list-style-type: none">3.1. Koraci i ključna dokumentacija u obračunu troškova procesa3.2. Obračun cijene koštanja u procesnoj proizvodnji u vremenu (na klasi 9)3.3. Metode obračuna cijene koštanja u procesnoj proizvodnji4. Metodološki aspekti obračuna cijene koštanja u kuplovanoj proizvodnji – proizvodnji zajedničkih proizvoda<ul style="list-style-type: none">4.1. Odluke od značaja za raspoređivanje troškova na zajedničke proizvode4.2. Metode raspoređivanja troškova proizvodnje na zajedničke proizvode5. Obračunske potrebe za alokacijom – raspoređivanjem troškova<ul style="list-style-type: none">5.1. Raspoređivanje troškova sa mjesta na nosioce5.2. Raspoređivanje troškova po mjestima5.3. Raspoređivanje troškova u internom obračunu između mjesta troškova5.4. Raspoređivanje općih troškova poduzeća na uže organizacione jedinice5.5. Značaj raspoređivanja troškova po nositeljima5.6. Kriteriji za raspored troškova po nositeljima <p>III. Troškovi proizvoda, troškovi razdoblja i bilance uspjeha u uvjetima primjene različitih sustava obračuna troškova i rezultata</p> <ul style="list-style-type: none">1. Sustav obračuna po ukupnim troškovima proizvodnje – apsorpcijski (potpuni) obračun<ul style="list-style-type: none">1.1. Specifičnosti tretiranja troškova proizvoda i troškova razdoblja1.2. Bilanciranje rezultata po apsorpcijskom obračunu troškova
--

	<p>2. Sustav obračuna po varijabilnim troškovima – nepotpuni obračun 2.1. Specifičnosti tretiranja troškova proizvoda i troškova razdoblja 2.2. Bilanciranje rezultata po varijabilnom obračunu troškova</p>
5.	<p>LITERATURA</p> <p>1. Rodić J., Rakovački-Tubić S., <i>Računovodstvo troškova i učinaka i računovodstvo segmenata poslovanja</i>, Finrar, Banjaluka, 2010. (poglavlja: 1, 4 i 5)</p> <p>2. Bašić M., Popić I., Isaković-Kaplan Š., Resić E., <i>Troškovno računovodstvo – praktikum</i>, Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2009. (I. dio – poglavlja: 1, 2, 4, 9, 10, 14, 15, 17; III. dio)</p> <p>3. Bhimani A., Horngren C.T., Datar S.M., Foster G., <i>Upravljačko računovodstvo i računovodstvo troškova</i>, MATE, 2018. (I. dio – poglavlja: 1 do 7)</p>
6.	<p>NAČIN ISPITIVANJA</p> <p>Ispit traje 2 sata (120 minuta) i polaže se u pisanom obliku.</p> <p>Ispit se sastoji od 2 zadatka ili eseja i 25 test pitanja višestrukog izbora koji obuhvaćaju cjelokupni nastavni program ovog predmeta.</p> <p>Svaki zadatak/esej se vrednuje sa po 25 bodova (25x2=50 bodova), a svako test pitanje sa po 2 boda (25x2=50 bodova). Maksimalan broj bodova koji je moguće osvojiti na ispitu je 100. Kriterij prolaznosti je 50%, odnosno 50 bodova. Ispit traje 2 sata (120 minuta) i polaže se u pisanom obliku.</p>

PREDMET 3. MENADŽMENT I KOMUNIKACIJE	
1.	<p>CILJ</p> <p>Cilj predmeta je razvoj znanja i vještina za razumijevanje menadžmenta i komunikacije u teoriji i praksi poslovanja te razumijevanje svih odrednica u vezi s procesima komuniciranja i menadžmenta. Menadžment predstavlja kontinuirani proces obavljanja poslovnih aktivnosti, odnosno funkcija – analiziranja, planiranja, organiziranja, kadroviranja, vodstva i kontrole. Temelj komunikacijskog procesa je aktivno horizontalno, dijagonalno i vertikalno komuniciranje.</p> <p>Predmet Menadžment i komunikacije po svom sadržaju i strukturi obuhvaća najvažnije principe, procese i koncepte na kojima počiva suvremeni menadžment i komuniciranje u teoriji i praksi, pa je samim tim temeljni cilj ovog kolegija savladavanje ključnih principa, procesa i konceptata na kojima počiva suvremeni menadžment i komunikacije.</p>
2.	<p>OSNOVNE VJEŠTINE</p> <p>Nakon položenog ispita kandidati bi trebali biti osposobljeni za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje procesa menadžmenta u poduzećima, - upoznavanje sa suvremenom znanosti i praksom menadžmenta u organizaciji poduzeća, - razumijevanje procesa upravljanja ljudskim resursima, - primjena komunikacija u svakodnevnom poslovanju s naglaskom na procese i primjenu različitih komunikacijskih kanala i mreža, - analizu primjene teorija motivacije u svakodnevnom poslovanju.
3.	<p>OBRAZLOŽENJE</p> <p>Nastavni plan iz Menadžmenta i komunikacije obuhvaća znanja stečena tijekom studija (ili drugog oblika formalnog obrazovanja), kao i znanja stečena u višegodišnjoj praksi kandidata za polaganje ovog ispita.</p> <p>Program započinje definiranjem osnovnih pojmova poduzeća, posla i menadžmenta.</p> <p>U drugom dijelu definirani su uloga menadžera u organizaciji, liderstvo kao osobina i proces, liderstvo kao skup vještina i stilovi liderstva.</p> <p>U trećem dijelu analizirana je problematika upravljanja ljudskim resursima s naglaskom na specifičnosti privlačenja, selekcije, razvoja i održavanja kadrova.</p> <p>U četvrtom dijelu analizirana je i proučavana problematika komuniciranja u poduzećima s naglaskom na procese, vrste i komunikacijske mreže.</p>
4.	<p>DETALJNI NASTAVNI PLAN</p> <p>1. Pojam menadžmenta i menadžera</p> <p>a) Pojmovno određenje menadžmenta</p> <ul style="list-style-type: none"> - menadžment kao rad s ljudima - menadžment kao proces - menadžment kao znanost i vještina - menadžment kao profesija

- b) Posao menadžera
 - funkcije menadžera
 - uloga menadžera
 - vrste menadžera
 - karakteristike menadžera
- c) Evolucija menadžmenta
 - rani menadžment
 - moderni menadžment
- d) Menadžerske funkcije
 - strateški menadžment (planiranje: pojam, značaj i ciljevi planiranja, proces planiranja, ciljevi)
 - organiziranje (organizacijska struktura: dizajniranje organizacijske strukture)
 - menadžment ljudskih resursa
- e) Organizacijska uspješnost
 - efektivnost i efikasnost
 - stakeholderski pristup
 - Balanced Scorecard

2. Liderstvo

- a) Definicija liderstva
 - opis liderstva
 - liderstvo i moć
 - liderstvo i prinuda
 - liderstvo i menadžment
- b) Pristup liderstvu kao skupu osobina
- c) Pristup liderstvu kao skupu vještina

3. Menadžment ljudskih resursa

- a) Pojam, značaj i ciljevi menadžmenta ljudskih resursa
- b) Planiranje ljudskih resursa
- c) Rekrutiranje
 - pojam i cilj regrutiranja
 - izvori regrutiranja
 - metode regrutiranja
- d) Selekcija
 - pojam selekcije
 - proces selekcije
 - analiziranje prijave kandidata
 - anketiranje kandidata
 - intervjuiranje kandidata
 - testiranje kandidata
- e) Ocjenjivanje uspješnosti zaposlenih
 - pojam, značaj i cilj ocjenjivanja uspješnosti zaposlenih
 - ocjenjivanje uspješnosti izvršitelja

	<p>- ocjenjivanje uspješnosti menadžera</p> <p>4. Komuniciranje</p> <p>a) Pojam, značaj i ciljevi komuniciranja</p> <p>b) Proces komunikacije</p> <ul style="list-style-type: none">- selekcija informacija- kodiranje- prijenos poruke- primanje poruke- dekodiranje- uspostavljanje povratne sprege <p>c) Vrste komunikacija</p> <ul style="list-style-type: none">- verbalna i neverbalna komunikacija- komunikacija prema dolje, prema gore i horizontalna komunikacija <p>d) Komunikacijske mreže</p> <ul style="list-style-type: none">- formalne komunikacijske mreže- neformalne komunikacijske mreže
5.	<p>LITERATURA</p> <ol style="list-style-type: none">1. Lončarević, R., <i>Menadžment</i>, Ekonomski fakultet u Banjaluci, 2006. (glave: 1-3 i 5-8)2. Buble, M., Klepić, Z., <i>Menadžment malih poduzeća – osnove menadžmenta</i>, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru, 2009. (poglavlja: 2 i 4)3. Šunje, A., <i>Top menadžer – vizionar i strateg</i>, Tirada, Sarajevo, 2008., (I. i IV. dio)4. Northouse, P.G.: <i>Liderstvo: teorija i praksa</i>, Data status, Beograd, 2008. (glave: 1-3)5. Ilić, G.: <i>Osnovi menadžmenta ljudskih resursa</i>, Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjaluci, 2014.
6.	<p>NAČIN ISPITIVANJA NP</p> <p>Ispit traje 2 sata (120 minuta) i polaže se u pisanom obliku.</p> <p>Ispit se sastoji od 2 eseja i 25 test pitanja višestrukog izbora koji obuhvaćaju cjelokupni nastavni program ovog predmeta.</p> <p>Svaki esej se vrednuje sa po 25 bodova (ukupno: 25x2=50 bodova), a svako test pitanje sa po 2 boda (25x2=50 bodova). Maksimalan broj bodova koji je moguće osvojiti na ispitu je 100, a kriterij prolaznosti je 50%, odnosno 50 bodova.</p>

PREDMET 4: INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE I PRIMJENE	
1.	<p>CILJ</p> <p>Stjecanje potrebnih teorijskih znanja i vještina s ciljem:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ usvajanje osnovnih znanja iz informacijske tehnologije ▪ osposobljavanje za učešće na projektiranju, izradi studija izvodljivosti, menadžmentu razvoja i primjeni informacijskih tehnologija u praktičnom radu. ▪ osposobljavanje za implementaciju digitalizacije računovodstvenih procesa. ▪ osposobljavanje za osnovne vidove elektronskog poslovanja, digitalnog potpisa, finansijskog izvještavanja po standardu XBRL i interne IT revizije ▪ razumijevanje i primjena informatičkih standarda, standarda informacijske sigurnosti, zakonskih zahtjeva kao i kodeksa etike u kompjuterskoj tehnologiji
2.	<p>OSNOVNE VJEŠTINE</p> <p>Nakon položenog ispita kandidati bi trebali da budu osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ s razumijevanjem prate dinamične promjene u informacijskim tehnologijama u okruženju, s novim kompetencijama koje su potrebne u radu računovodstvene profesije, ▪ posjeduju potrebna znanja i vještina iz specifičnih oblasti softvera i hardvera koje su danas zastupljene u različitim poslovnim sustavima, ▪ posjeduju znanje o osnovnim elementima informacijskog podsustava financije i računovodstvo: dekompozicija računovodstvenog dijela podsustava, automatizacije formiranja naloga glavne knjige, automatizacije procesa izrade bilančnih izvještaja, automatizacije računovodstvenih pomoćnih knjiga i tehnologije suvremenih ERP sustava. ▪ prate automatizirane kontrole u procesu informacijskih tehnologija: formalne i logičke kontrole, pripreme aktivnosti za postupak interne IT revizije u uvjetima digitalnih dokumenata i digitalne evidencije. ▪ posjeduju znanja i vještine iz oblasti softvera i hardvera potrebnih za obavljanje različitih poslova u raznim oblastima poslovanja, uključujući način korištenja digitalnog potpisa i izvještavanje po standardu XBRL ▪ postanu familijarni s informacijskim tehnologijama i procesom digitalizacije.
3.	<p>OBRAZLOŽENJE</p> <p>Nastavni plan predmeta <i>Informacijske tehnologije i primjene</i> pretpostavlja prethodno stečena inicijalna znanja tokom nekog od oblika formalnog obrazovanja, kao i znanja stečena u višegodišnjoj praksi kandidata za polaganje ispita za stjecanje profesionalnih zvanja u računovodstvenoj profesiji.</p> <p>Program započinje upoznavanjem polaznika s poslovnom strategijom i reguliranjem IC/IT, suvremenim tehnikama za projektiranje informacijskih tehnologija i standardom računovodstvenog softvera. Program zatim obuhvaća poglavlja opisa tradicionalne strukture centraliziranog odjeljenja informacijskog sustava, uloga i odgovornosti svake funkcije, pristup nabavci gotovog informacijskog sustava i način izrade studije izvodljivosti informacijskog sustava.</p>

	<p>U daljoj razradi programa polaznici se upućuju u metodologiju rada s ERP tehnologijom, finansijskim izvještavanjem korištenjem standarda XBRL, elektronskim poslovanjem, digitalnim potpisom i potrebom za organiziranjem sigurnosti informacijskih tehnologija i informacija u sklopu definiranih zakonskih zahtjeva i donesenih međunarodnih standarda. Sam ciklus se završava zahtjevima etičkog kodeksa u okviru kompjuterske tehnologije i obvezama računovođa koje iz toga proizlaze. Fokus predmeta <i>Informacijske tehnologije i primjene</i> je da suvremenu informacijsku tehnologiju i digitalizaciju učini opće prihvaćenim načinom rada u računovodstvenoj profesiji.</p>
4.	<p>DETALJNI NASTAVNI PLAN</p> <p>1) Tehnički zahtjevi informacijskog sustava</p> <ul style="list-style-type: none">(a) Informacijska tehnologija(b) Informacijski sustavi i poslovni sustavi(c) Komponente informacijskog sustava – IT arhitektura <p>2) Informacijski podsustav računovodstva</p> <ul style="list-style-type: none">a) Tehnološki postupci i tehnologija rada pri primjeni računalab) Tehničke mogućnosti suvremenog načina radac) Glavna knjigad) Pomoćne poslovne knjige <p>3) Upravljanje informacijskim sustavima (IS)</p> <ul style="list-style-type: none">(a) Uspostavljanje informacijskih sustava – organizacijska rješenja.(b) Uspostavljanje informacijskih sustava – računovodstvena pitanja.(c) Organizacija informacijskih sustava – strukturalna pitanja.(d) Upravljanje IS-projektima (planiranje, nadzor, kontrola)(e) Softverska podrška za upravljanje projektom(f) Upravljanje podacima (backup/recovery rješenja, BC)(g) Upravljanje IS-funkcijom(h) Međunarodni standardi u upravljanju IS <p>4) Projektiranje informacijskih sustava</p> <ul style="list-style-type: none">(a) Proces razvoja informacijskih sustava(b) Korisnički zahtjevi(c) Dokumentiranje i modeliranje korisničkih zahtjeva(d) Osnovni elementi projektiranja IS-a(e) Implementacija IS-a(f) Softverska podrška procesu razvoja sustava <p>5) Ocjena informacijskih sustava</p> <ul style="list-style-type: none">(a) Tehnički zahtjevi koji se postavljaju pred informacijske sustave(b) Usklađenost informacijskih sustava sa zakonskim propisima(c) Provođenje sigurnosnih i zakonskih zahtjeva(d) Kontrola kvaliteta procesa upravljanja i razvoja(e) Testiranje sustava i prihvaćanja od strane korisnika(f) Pitanja u vezi implementacije i metode implementacije(g) Post-implementacijska pitanja. <p>6) Standard računovodstvenog softvera</p>

	<p>(a) Opći podaci o računovodstvenom softveru (b) Karakteristike kvalitete računovodstvenog softvera (c) Dokumentacija i podrška isporučitelja softvera (d) Aplikacijske karakteristike računovodstvenog softvera</p> <p>7) Elektronsko poslovanje (a) Modeli elektronskog poslovanja (b) Etička pitanja</p> <p>8) Finansijsko izvještavanje i revizorski izvještaji na Internetu a) XBRL b) Vrste XBRL taksonomije c) Revizija izvještaja po standardu XBRL d) Koristi od primjene standarda XBRL</p> <p>9) Digitalni potpis a) Što je digitalni potpis i njegov značaj b) Kriptografija c) Pitanje javnog i tajnog ključa d) Uloga certifikacijskog tijela</p> <p>10) Interna IT revizija a) Analiza rizika i upravljanje rizikom u IT-u b) Procesi interne it revizije c) Revizorski softveri CAAT alati</p>
5.	<p>LITERATURA</p> <p>1. Bajgorić N., <i>Menadžment informacijskih tehnologija</i>, Ekonomski fakultet Sarajevo, 2012. (poglavlja: 1-6; 10-17)</p> <p>2. Krsmanović B., Polić S., <i>Informacione tehnologije u računovodstvu i reviziji</i>, Finrar Banja Luka i Fakultet spoljne trgovine Bijeljina, 2008. (poglavlja 4-5, 7-21)</p> <p>3. Kalakota Ravi, Marcia Robinson, <i>E-poslovanje 2.0 Vodič ka uspjehu</i>, Mate, 2002.</p>
6.	<p>NAČIN ISPITIVANJA</p> <p>Ispit traje 2 sata (120 minuta) i polaže se u pisanom obliku.</p> <p>Ispit se sastoji od 2 zadatka ili eseja i 25 test pitanja višestrukog izbora koji obuhvaćaju cjelokupni nastavni program ovog predmeta.</p> <p>Svaki zadatak/esej se vrednuje sa po 25 bodova (25x2=50 bodova), a svako test pitanje sa po 2 boda (25x2=50 bodova). Maksimalan broj bodova koji je moguće osvojiti na ispitu je 100. Kriterij prolaznosti je 50%, odnosno 50 bodova.</p>

II. NIVO Profesionalno zvanje: CERTIFICIRANI RAČUNOVOĐA

PREDMET 5. POSLOVNO PRAVO I POREZI	
1.	<p>CILJ</p> <p>Razvoj znanja, vještina i razumijevanja osnovnih pravila gospodarskog prava i ostalih općih pravila poslovanja, kao i poreznog sustava u BiH.</p>
2.	<p>OSNOVNE VJEŠTINE</p> <p>Nakon položenog ispita kandidati bi trebali biti osposobljeni za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje i primjenu osnovnih pravila gospodarskog prava i ostalih općih pravila poslovanja - razumijevanje i primjenu osnovnih pravila poreznog sustava
3.	<p>OBRAZLOŽENJE</p> <p>Nastavni plan za predmet 5 – <i>Poslovno pravo i porezi</i> koncipiran je na način da obuhvaća sljedeće oblasti čije je poznavanje neophodno u radu pripadnika računovodstvene profesije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poslovno pravo (gospodarsko pravo i ostala opća pravila poslovanja) 2. Porezi
4.	<p>DETALJNI NASTAVNI PLAN</p> <p>1. Poslovno pravo</p> <p>1.1. Pojam i temeljna obilježja gospodarskih društava</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojam gospodarskog društva - oblici gospodarskih društava - temeljna/opća obilježja (osnivanje, djelatnost, sjedište, tvrtka, zastupanje, odgovornost za obveze) - temeljni kapital i ulozi - povezana društva - spajanje, pripajanje, podjela, promjena oblika i prestanak društva <p>1.2. Društva osoba</p> <ul style="list-style-type: none"> - društvo s neograničenom solidarnom odgovornošću - komanditno društvo <p>1.3. Društva kapitala</p> <ul style="list-style-type: none"> - dioničko društvo - društvo s ograničenom odgovornošću <p>1.4. Dioničko društvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - osnivanje dioničkog društva - dioničkog društva - dionice i dioničari - rezerve dioničkog društva - upravljanje dioničkim društvima - povećanje temeljnog kapitala dioničkog društva - smanjenje temeljnog kapitala dioničkog društva - spajanje, pripajanje, podjela, promjena oblika i prestanak dioničkog društva

	<p>1.5. Društvo s ograničenom odgovornošću</p> <ul style="list-style-type: none"> - osnivanje društva s ograničenom odgovornošću - temeljni kapital društva s ograničenom odgovornošću - udjeli u društvu s ograničenom odgovornošću - upravljanje društvom s ograničenom odgovornošću - povećanje temeljnog kapitala društva s ograničenom odgovornošću - smanjenje temeljnog kapitala društva s ograničenom odgovornošću - spajanje, pripajanje, podjela, promjena oblika i prestanak društva s ograničenom odgovornošću <p>1.6. Pojam i temeljna obilježja samostalnog poduzetništva / obrta</p> <ul style="list-style-type: none"> - temeljna/opća obilježja (osnivanje, djelatnost, sjedište, tvrtka...) - uvjeti i postupak za registraciju samostalne djelatnosti / obrta - oblici obavljanja samostalne djelatnosti / obrta - odgovornost za obveze - prestanak obavljanja samostalne djelatnosti / obrta <p>1.7. Ostala opća pravila poslovanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - osnove obligacijskih odnosa - promjena subjekta obligacije (cesija, asignacija, preuzimanje duga, preuzimanje ispunjenja, pristupanje dugu, kompenzacija, novacija) - osnove upravnog postupka - osnove finansijskog poslovanja - pravila unutaršnjeg platnog prometa - pravila poslovanja gotovim novcem - pravila deviznog i poslovanja s inozemstvom - obveze prema propisima o sprječavanju pranja novca - osnove likvidacijskog postupka - osnove stečajnog postupka <p>2. Porezi</p> <ul style="list-style-type: none"> - neizravni i izravni porezi – temeljna obilježja - porez na dodanu vrijednost (PDV) - carina - trošarine - ostali neizravni porezi - porez na dobit gospodarskih društava - porez na dohodak fizičkih osoba - obvezni doprinosi za socijalno osiguranje - ostali porezi prema važećim propisima u BiH - parafiskaliteti (takse, naknade, članarine...) - osnovna pravila poreznog postupka - primjena međudržavnih ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja - primjena međudržavnih ugovora o socijalnom osiguranju
5.	<p>LITERATURA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zakoni o gospodarskim društvima u BiH 2. Zakon o porezu na dodanu vrijednost

	<ol style="list-style-type: none">3. Zakon o carinskoj politici BiH4. Zakon o trošarinama BiH5. Zakoni o porezu na dobit u BiH6. Zakoni o porezu na dohodak u BiH7. Zakoni o doprinosima u BiH8. Zakon o obligacijskim odnosima9. Zakoni o finansijskom poslovanju u BiH10. Zakoni o unutarnjem platnom prometu u BiH11. Zakoni o deviznom poslovanju u BiH12. Zakoni o obrtu i srodnim djelatnostima u BiH13. Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti14. Zakoni o stečajnom postupku u BiH15. Zakoni o likvidacijskom postupku u BiH
6.	<p>NAČIN ISPITIVANJA</p> <ul style="list-style-type: none">- Ispit traje 3 sata (180 minuta) i polaže se u pisanom obliku.- Ispit se sastoji od 20 test pitanja (koja se vrednuju sa po 2 boda) i 4 zadatka ili eseja (koja se vrednuju sa po 15 bodova). Dva zadatka/eseja su iz oblasti poslovnog prava, a dva zadatka iz oblasti poreza. Zadaci/eseji su postavljeni tako da sadrže sve elemente za rješavanje, na način da su akcentirani na opća i zajednička pravila odnosno oblasti, izbjegavajući detalje i razlike između propisa unutar BiH.- Maksimalan broj bodova koji je moguće osvojiti na ispitu je 100, a kriterij prolaznosti je 50%, odnosno 50 bodova.

PREDMET 6. PRIMJENA UPRAVLJAČKOG RAČUNOVODSTVA	
1.	<p>CILJ</p> <p>Opći cilj predmeta je da kandidati za zvanje certificiranog računovođe steknu znanja o mogućnostima računovodstvene podrške upravljačkim aktivnostima menadžmenta, posebno u segmentu donošenja tzv. taktičkih odluka i odluka iz domena upravljačke kontrole (planiranja, kontrole, motiviranja).</p>
2.	<p>OSNOVNE VJEŠTINE</p> <p>Osnovne vještine koje kandidati trebaju steći na osnovi savladavanja usvojenog plana i programa podrazumijevaju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razlikovanje pojedinačnih dijelova računovodstvenog informacijskog sustava, njihovih zadataka i međusobnih odnosa; - primjenu koncepta „različiti troškovi za različite svrhe“; - analizu odnosa troškovi – obim aktivnosti – dobit (CVP analiza) s metodološkog aspekta i sa stanovišta analize osjetljivosti; - različito vrednovanje zaliha učinaka sa stanovišta sadržaja cijene koštanja; - koncept poslovnog odlučivanja i uloga upravljačkog računovođe; - razlikovanje relevantnih i irelevantnih informacija (kvantitativnih i kvalitativnih) u smislu podrške procesu odlučivanja u različitim primjerima odlučivanja, s posebnim naglaskom na odluke o prodajnim cijenama; - koncept i značaj računovodstvenog planiranja (budžetiranja) i vrstama budžeta, te način pripreme operativnog budžeta; - značaj i pripremu fleksibilnog budžeta te način izračunavanja i obrazloženja razloga nastanka različitih vrsta odstupanja od planiranih rezultata poslovanja.
3.	<p>OBRAZLOŽENJE</p> <p>U uvodnom dijelu programa, koristeći potrebe suvremenog menadžmenta kao okvir za definiranje ciljeva računovodstvenog informiranja, neophodno je identificirati strukturne elemente računovodstva poduzeća, kao i međusobne odnose pojedinih strukturnih elemenata. Također, sastavni, logički dio ovog dijela programa su izvještaji različitih elemenata računovodstvenog sustava, te aktivnosti računovođa u okviru tih pojedinačnih elemenata sustava (trenutne ali i pretpostavljene buduće aktivnosti, uz naglasak na etičke standarde).</p> <p>U drugom dijelu programa, uz odgovarajuća terminološka razgraničenja predviđeno je identificiranje različitih mogućnosti podjela troškova sa stanovišta različitih vrsta odgovornosti menadžmenta uz spoznaju elemenata i determinanti organizacijskog ustrojstva upravljački orijentiranog računovodstva.</p> <p>U trećem dijelu, treba identificirati međusobnu povezanost ključnih ekonomskih ali računovodstvenih kategorija – troškova, obima aktivnosti i dobiti kao pretpostavke za aktivnosti računovodstvene podrške poslovnom odlučivanju i upravljačkoj kontroli, uz identifikaciju pokazatelja osjetljivosti ostvarenja projektiranih ciljeva.</p> <p>U četvrtom dijelu predviđeno je detaljno upoznavanje s konceptom vrednovanja zaliha učinaka po ukupnim i varijabilnim troškovima proizvodnje, te s ostalim varijantama vrednovanja zaliha učinaka, kao i s posljedicama upotrebe različitih sustava obračuna vrijednosti zaliha učinaka na kratkoročne rezultate poslovanja i</p>

	<p>faktorima koji su utjecali na te rezultate.</p> <p>U preostalom dijelu programa (petom, šestom i sedmom) predviđeno je detaljno upoznavanje s konkretnim aktivnostima i značajem upravljačkog računovodstva sa stanovišta podrške donošenju poslovnih odluka (peti dio), sa stanovišta upravljačke aktivnosti planiranja (šesti dio) i sa stanovišta upravljačke aktivnosti kontrole (sedmi dio). Navedene aktivnosti predstavljaju jedinstvenu cjelinu upravljačkog procesa u kojem se donose odluke o tome kako uposliti ograničene resurse, kako mjeriti ostvarene rezultate primjene donesenih odluka, te kako identificirati uzroke eventualnih odstupanja u odnosu na planove.</p>
<p>4.</p>	<p>DETALJNI NASTAVNI PLAN</p> <p>I. Strukturni elementi računovodstva poduzeća</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Menadžment, konceptualni okvir suvremenog računovodstva 2. Ciljevi računovodstvenog informiranja <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Financijsko računovodstvo – strukturni element računovodstva poduzeća 2.2. Upravljačko računovodstvo – strukturni element računovodstva poduzeća 2.3. Računovodstvo troškova – strukturni element računovodstva poduzeća 2.4. Informacijska uloga računovodstva troškova za potrebe financijskog i upravljačkog računovodstva 2.5. Ključni izvještaji financijskog, upravljačkog i računovodstva troškova 2.6. Ključne aktivnosti računovođa u domenu financijskog, upravljačkog i računovodstva troškova 2.7. Uloge upravljačkog računovodstva u donošenju planskih odluka i njihovoj kontroli 2.8. Ključni faktori uspjeha iz aspekta menadžmenta i računovodstva 2.9. Etički standardi za upravljačke računovođe <p>II. Različiti troškovi za različite svrhe i determinante upravljački orijentiranog računovodstva</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Terminološko razgraničenje rashoda i troškova, utrošaka i izdataka (odljeva) te prihoda i priljeva 2. Značaj i obilježja različitih podjela troškova <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Podjela troškova sa stanovišta bilanciranja rezultata 2.2. Podjela troškova za potrebe planiranja i kontrole 2.3. Podjela troškova za potrebe alternativnog poslovnog odlučivanja 2.4. Podjela troškova za potrebe motiviranja 3. Elementi organizacijskog ustrojstva 4. Determinante organizacijskog ustrojstva <p>III. Analiza odnosa troškovi – obim aktivnosti – dobit (CVP analiza) kao instrument upravljačkog računovodstva u funkciji kratkoročnog planiranja i kontrole</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pretpostavke upotrebe analize odnosa troškovi – obim aktivnosti – dobit 2. Prijelomna točka, ciljna dobit i neto dobit – metodološki aspekt 3. Analiza osjetljivosti <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Marža sigurnosti 3.2. Operativna poluga (leverage) <p>IV. Troškovi proizvoda, troškovi razdoblja i bilance uspjeha u uvjetima primjene</p>

	<p>različitih sustava obračuna troškova i rezultata</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sustav obračuna po ukupnim troškovima proizvodnje – apsorpcijski (potpuni) obračun <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Specifičnosti tretiranja troškova proizvoda i troškova razdoblja 1.2. Bilanciranje rezultata po apsorpcijskom obračunu troškova 2. Sustav obračuna po varijabilnim troškovima – nepotpuni obračun <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Specifičnosti tretiranja troškova proizvoda i troškova razdoblja 2.2. Bilanciranje rezultata po varijabilnom obračunu troškova 3. Ostali sustavi obračuna troškova (supervarijabilni sustav, „direct costing“ sustav ukupnih troškova) 4. Faktori od utjecaja na visinu periodičnog rezultata u bilanci uspjeha po različitim sustavima obračuna troškova i rezultata <p>V. Aktivnosti i značaj upravljačkog računovodstva u funkciji donošenja poslovnih odluka</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ključni koraci menadžmenta u poslovnom odlučivanju i uloga upravljačkog računovođe 2. Obilježja relevantnih troškova, prihoda i rezultata za poslovno odlučivanje 3. Kvalitativni i kvantitativni čimbenici od utjecaja za poslovno odlučivanje 4. Primjeri poslovnih odluka i uloge upravljačkog računovođe 5. Čimbenici koji utječu na odluke o cijenama 6. Značaj razlikovanja kratkoročnih od dugoročnih odluka o cijenama 7. Metode utvrđivanja prodajnih cijena – troškovni i tržišni koncept <p>VI. Aktivnosti i značaj upravljačkog računovodstva u funkciji planiranja</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budžeti kao produkt računovodstvenog planiranja (budžetiranja) 2. Vrste budžeta 3. Veza budžeta, planiranja i strateškog odlučivanja 4. Elementi glavnog plana poduzeća 5. Značaj budžeta za potrebe menadžmenta 6. Koraci u pripremi planske bilance uspjeha <p>VII. Aktivnosti i značaj upravljačkog računovodstva u funkciji kontrole</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Statički i fleksibilni budžeti u funkciji kontrole 2. Koraci u razvijanju fleksibilnog budžeta 3. Piramida odstupanja u uvjetima primjene statičkog i fleksibilnog budžeta 4. Vrste i karakter odstupanja od budžetiranih vrijednosti <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Vrste i karakter odstupanja od budžetiranih vrijednosti izravnih troškova 4.2. Vrste i karakter odstupanja od budžetiranih vrijednosti neizravnih troškova 4.3. Vrste i karakter odstupanja od budžetiranih vrijednosti prihoda
5.	<p>LITERATURA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rodić J., Rakovački-Tubić S., <i>Računovodstvo troškova i učinaka i računovodstvo segmenata poslovanja</i>, Finrar, Banjaluka, 2010. (poglavlja: 4 i 5) 2. Bašić M., Popić I., Isaković-Kaplan Š., Resić E., <i>Troškovno računovodstvo –</i>

	<p>praktikum, Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2009. (I. dio – poglavlja: 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 16; IV. dio)</p> <p>3. Bhimani A., Horngren C.T., Datar S.M., Foster G., <i>Upravljačko računovodstvo i računovodstvo troškova</i>, MATE, 2018. (poglavlja 1, 2, 7, 8, 10, 12, 14-17)</p> <p>4. Stevanović N., Petrović T., <i>Upravljačko računovodstvo</i>, Univerzitet u Istočnom Sarajevu – Ekonomski fakultet Brčko, Brčko, 2016. (poglavlja: I, IV, V, VI, VIII i IX)</p> <p>5. Petrović T., Tanasić Lj., <i>Upravljačko računovodstvo – zbirka zadataka</i>, Univerzitet u Istočnom Sarajevu – Ekonomski fakultet Brčko, Brčko, 2016.</p>
6.	<p>NAČIN ISPITIVANJA</p> <p>Ispit traje 3 sata (180 minuta) i polaže se u pisanom obliku.</p> <p>Ispit se sastoji od 2 zadatka i 20 test pitanja. Zadaci vrijede (30x2) 60 bodova. Test pitanja se vrednuju sa po 2 boda, tj. ukupno (2x20) 40 bodova. Maksimalan broj bodova koji je moguće osvojiti na ispitu je 100, a kriterij prolaznosti je 50%, odnosno 50 bodova.</p>

PREDMET 7. FINACIJSKO IZVJEŠTAVANJE 2	
1.	<p>CILJ</p> <p>Razvoj znanja i vještina za razumijevanje i primjenu MSFI, sastavljanje financijskih izvještaja opće namjene, kao i analiza i tumačenje financijskih izvještaja.</p>
2.	<p>OSNOVNE VJEŠTINE</p> <p>Nakon položenog ispita kandidati bi trebali biti osposobljeni za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - primjenu konceptualnog okvira za financijsko izvještavanje - raspravu o regulatornom okviru za financijsko izvještavanje - računovodstveni tretman poslovnih događaja u skladu sa zahtjevima MSFI - sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja u skladu s MSFI - priprema konsolidiranih financijskih izvještaja (za grupu subjekata sa strukturom jednostavne grupe) - računovodstveno obuhvaćanje transakcija kod proračunskih korisnika* - analizu i tumačenje financijskih izvještaja
3.	<p>OBRAZLOŽENJE</p> <p>Nastavni plan iz Financijskog izvještavanja 2 pretpostavlja znanja stečena tijekom studija (ili drugog oblika formalnog obrazovanja), kao i znanja stečena u višegodišnjoj praksi kandidata za polaganje ovog ispita.</p> <p>Program započinje konceptualnim okvirom za financijsko izvještavanje, a zatim raspravlja o regulatornom računovodstvenom okviru na međunarodnoj razini.</p> <p>Glavne oblasti nastavnog plana pokrivaju računovodstveni tretman poslovnih događaja u skladu s MSFI, a zatim i sastavljanje pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvještaja.</p> <p>Na kraju program obuhvaća i analizu i tumačenje informacija iz financijskih izvještaja.</p>
4.	<p>DETALJNI NASTAVNI PLAN</p> <p>1. Računovodstveni principi, koncepti i teorija</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Konceptualni okvir za financijsko izvještavanje IASB-a (b) Osnove vrednovanja (c) Koncepti održanja kapitala (d) Kvalitativna obilježja financijskih informacija <p>2. Regulatorni okvir</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Struktura Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) (b) Postupak donošenja standarda (c) Uloga Komisije za interpretacije međunarodnog financijskog izvještavanja (IFRIC) (d) Obveznici primjene MRS/MSFI, MSFI za MSE i MRS za JS <p>3. Priprema za sastavljanje financijskih izvještaja za društva kapitala</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Računovodstveno obuhvaćanje dioničkog i drugih oblika temeljnog kapitala i rezervi

- (i) emitiranje i otkup vlastitih dionica
- (ii) bruto dobit, neto dobit i kapitalne rezerve
- (iii) revalorizacijske i druge rezerve
- (iv) povećanje i smanjenje udjela u društvu s ograničenom odgovornošću
- (b) Nekretnine, postrojenja i oprema – inicijalno i naknadno priznavanje
- (c) Nematerijalna sredstva (posebno istraživanje i razvoj, goodwill) – inicijalno i naknadno priznavanje
- (d) Dugoročna financijska ulaganja – equity metoda, povijesni trošak i fer vrijednost
- (e) Investicijske nekretnine – složeniji aspekti MRS-a 40
- (f) Obrtna – tekuća sredstva
- (g) Zarada po dionici, osnovna i složena
- (h) Testiranje imovine na umanjenje vrijednosti
- (i) Troškovi posudbe
- (j) Lizing (najmovi)
- (k) Transakcije u stranim valutama
- (l) Prihodi iz ugovora s kupcima
- (m) Promjene računovodstvenih politika, procjena i pogreške
- (n) Poslovne kombinacije
- (o) Porez u poslovnim knjigama poduzeća uključujući:
 - (i) tekuća porezna sredstva i tekuće porezne obveze
 - (ii) odgođena porezna sredstva i odgođene porezne obveze
- (p) Dugoročna i kratkoročna rezerviranja (isključujući složenijske aspekte poput rezerviranja za mirovine)
- (q) Događaji nakon datuma bilance
- (r) Objavljivanje povezanih strana

4. Načela i postupci konsolidacije financijskih izvještaja

- (a) Definicija ovisnog poduzeća, pridruženog poduzeća i zajednički kontroliranog poslovanja i pothvata
- (b) Definiranje grupe za konsolidaciju i uvjeti u kojima se vrši konsolidacija
- (c) Izrada konsolidiranih financijskih izvještaja (za grupu subjekata sa strukturom jednostavne grupe)
 - (i) eliminiranje transakcija unutar grupe (međukompanijska ulaganja, međukompanijska potraživanja i obveze i međukompanijski dobiti i gubici)
 - (ii) eliminiranje međurezultata

5. Sastavljanje i analiza financijskih izvještaja i s njima povezanih informacija

- (a) Sastavljanje bilance stanja (izvještaja o financijskom položaju)
- (b) Sastavljanje izvještaja o ukupnom rezultatu (izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti)
- (c) Sastavljanje izvještaja o novčanim tokovima
- (d) Sastavljanje izvještaja o promjenama na kapitalu
- (e) Bilješke uz financijske izvještaje
- (f) Segmentno izvještavanje

	<p>(g) Racio analiza računovodstvenih informacija (h) Koeficijenti likvidnosti i solventnosti (i) Koeficijenti profitabilnosti prihoda i kapitala (j) Koeficijenti obrta imovine (k) Koeficijenti na bazi neto novčanog toka</p> <p>6. Računovodstvo proračunskih korisnika*</p> <p>(a) Definiranje javnog sektora i općeg državnog sektora (b) Proračunske klasifikacije (c) Osnove trezorskog poslovanja (d) Računovodstvene osnove u proračunskom računovodstvu (e) Prihodi iz nerekipročnih transakcija (f) Drugi proračunski prihodi i proračunski primici (g) Proračunski rashodi i izdaci (h) Računovodstveno obuhvaćanje specifične imovine u javnom sektoru (infrastruktura, nasljedna imovina, nematerijalna imovina) (i) Obveze iz socijalne politike države (j) Javno-privatno partnerstvo</p> <p>*za kandidate iz Republike Srpske (do usvajanja MRS za JS u Federaciji BiH)</p>
<p>5.</p>	<p>LITERATURA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. MSFI, MSFI za SME, MRS za JS – posljednji zvanični prevodi 2. Šnjegota D., <i>Primjena MSFI kroz bilansni kontni okvir</i>, drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci i Finrar, 2017. 3. Poljašević J., Škarić-Jovanović K., <i>Primjenjena teorija i politika bilansa</i> – zbirka zadataka, Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci i Finrar, 2014. 4. Grbavac J., Hladika M., <i>Osnove računovodstva</i>, Sveučilište u Mostaru – Ekonomski fakultet Mostar, 2017. (poglavlja: 2, 4, 5, 7, 8 i 10) 5. Belak V., <i>Profesionalno finansijsko računovodstvo</i>, Fircon, Mostar, 2019. (poglavlja: 4, 5, 6, 7, 8, 9,10 i 13) 6. Zakonski i podzakonski propisi koji reguliraju proračunski sustav i trezorsko poslovanje
<p>6.</p>	<p>NAČIN ISPITIVANJA</p> <p>Ispit traje 3 sata (180 minuta) i polaže se u pisanom obliku. Ispit se sastoji od 4 zadatka i 20 test pitanja. Dva zadatka se obvezno odnose na izradu i prezentiranje finansijskih izvještaja i vrijede (20x2) 40 bodova. Preostala dva zadatka pokrivaju preostali dio syllabusa i vrijede (10x2) 20 bodova. Test pitanja se vrednuju sa po 2 boda, tj. ukupno (2x20) 40 bodova. Maksimalan broj bodova koji je moguće osvojiti na ispitu je 100, a kriterij prolaznosti je 50%, odnosno 50 bodova.</p>

PREDMET 8: REVIZIJA I SUSTAVI INTERNE KONTROLE	
1.	<p>CILJ</p> <p>Stjecanje inicijalnih znanja i vještina u funkciji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumijevanja pojma, suštine i vrsta revizije i posebno neovisne ili eksterne revizije finansijskih izvještaja i njenog provođenja iz kuta klijenta revizije, - razumijevanja i primjene kodeksa etike za profesionalne računovodstvene eksperte, - razumijevanja, funkcioniranja i primjene komponenti i sustava internih kontrola i njenog značaja za ostvarivanje ciljeva poduzeća.
2.	<p>OSNOVNE VJEŠTINE</p> <p>Nakon položenog ispita kandidati bi trebali biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sudjeluju u kreiranju i primjeni sustava internih kontrola koji treba da osiguraju pouzdanost finansijskog izvještavanja, - razumiju osnovne vrste revizije i posebno proces revizije i njen doprinos kredibilitetu finansijskih izvještaja, odnos sustava internih kontrola i revizije finansijskih izvještaja, - primijene kodeks etike za profesionalne računovodstvene eksperte i identificiraju ponašanja koja u praksi predstavljaju njegovo narušavanje.
3.	<p>OBRAZLOŽENJE</p> <p>Nastavni plan i program predmeta <i>Revizija i sustavi internih kontrola</i> pretpostavlja prethodno stečena inicijalna znanja tijekom studija (ili drugog oblika formalnog obrazovanja), kao i znanja stečena u višegodišnjoj praksi kandidata za polaganje ispita za stjecanje profesionalnih zvanja u računovodstvenoj profesiji.</p> <p>Program počinje upoznavanjem s okvirom revizije, odnosno pojmom, suštinom, te vrstama revizije i revizora, zatim se fokusira na komponente i sustav internih kontrola, internu reviziju i njihovu povezanost, te njihov odnos prema eksternoj nezavisnoj reviziji finansijskih izvještaja. Program zatim obuhvaća poglavlja koja se odnose na osnovne faze procesa revizije: prihvaćanje klijenta i revizorske tvrtke od strane klijenta; planiranje revizije s fokusom na procjenu rizika i značajnosti te međuzavisnost sustava internih kontrola i revizije; pribavljanje dokaza revizije, te završnu fazu revizije i izvještavanje o provedenoj reviziji finansijskih izvještaja, pri čemu je fokus na procesu revizije finansijskih izvještaja iz kuta klijenta revizije.</p>
4.	<p>DETALJNI NASTAVNI PLAN</p> <p>1. Okvir revizije – pojam, suština vrste revizije i revizora</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Pojam, uloga i definicija revizije (b) Vrste revizija i vrste revizora (c) Organizacije koje utječu na razvoj revizije (d) Međunarodni revizijski standardi <p>2. Interna kontrola i interna revizija</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Pojam, uloga i suština sustava internih kontrola (b) Komponente sustava interne kontrole

- (c) Ograničenja djelovanja sustava internih kontrola u poduzeću
- (d) Pojam, uloga i definicija interne revizije
- (e) Obuhvat i područje djelovanja interne revizije
- (f) Organizacijsko pozicioniranje interne revizije u poduzeću
- (g) Odnos interne kontrole i interne revizije prema eksternoj reviziji finansijskih izvještaja

3. Planiranje revizije, značajnost i revizijski rizik u reviziji finansijskih izvještaja

- (a) Ciljevi revizije finansijskih izvještaja
- (b) Predrevizijske radnje
- (c) Planiranje revizije
- (d) Značajnost u reviziji
- (e) Procjena rizika revizije
- (f) Sastavljanje i dokumentiranje plana i programa revizije
- (g) Koordinacija rada kojeg obavljaju drugi revizori i eksperti

4. Ocjena pouzdanosti sustava internih kontrola u poduzeću pri reviziji finansijskih izvještaja

- (a) Upoznavanje s klijentovim sustavom interne kontrole
- (b) Dokumentiranje sustava interne kontrole
- (c) Identificiranje kontrola na koje se revizor može potencijalno osloniti
- (d) Procjena kontrolnog rizika
- (e) Izvještavanje osoba zaduženih za upravljanje o ocjeni pouzdanosti sustava internih kontrola

5. Dokazi u reviziji finansijskih izvještaja

- (a) Izjave u finansijskim izvještajima, specifični ciljevi revizije i revizijski postupci
- (b) Metode i tehnike pribavljanja dokaza revizije
- (c) Utjecaj i primjena informacijskih tehnologija u procesu revizije
- (d) Primjena metode uzorka u reviziji
- (e) Temeljna načela revizijskih dokaza
- (f) Vrste revizijskih dokaza
- (g) Radna dokumentacija

6. Završna faza revizije i izvještavanje o reviziji finansijskih izvještaja

- (a) Procedure i sudjelovanje klijenta revizije u završnoj fazi revizije
- (b) Oblik i sadržaj nemodificiranih i modificiranih revizorskih izvještaja o finansijskim izvještajima
- (c) Oblik i sadržaj ostalih izvještaja eksterne revizije

7. Etička pitanja prema IFAC-ovom etičkom kodeksu za profesionalne računovođe

- (a) Opća primjena Kodeksa etike za profesionalne računovođe
- (b) Etička načela primjenjiva na profesionalne računovođe i javnoj praksi
- (c) Etička načela primjenjiva na zaposlene profesionalne računovođe u gospodarskim društvima ili državnoj upravi

8. Praktični pristup reviziji finansijskih izvještaja iz kuta klijenta revizije

(a) Radna dokumentacija/papiri revizije – relevantni aspekti iz kuta klijenta revizije
(b) Komunikacija klijenta revizije i revizorskog tima na reviziji finansijskih izvještaja

5. LITERATURA:

1. Kondić N., Božić R., Poljašević J., *Revizija finansijskih izvještaja – vodič kroz praktičnu reviziju*, IV izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci i Finrar d.o.o. Banja Luka, 2018. (poglavlja: 2-4 i 6)
2. Jahić H., Andrić M., Kurtanović S., *Revizija*, Univerzitet u Bihaću, 2014. (dio: I i II)
3. Hayes R. i drugi, *Principi revizije – međunarodna perspektiva*, prijevod, Savez računovođa i revizora Republike Srpske, Banja Luka, 2002. (poglavlja: 1 i 3-11)
4. Andrić M., Krsmanović B., Jakšić D., *Revizija – teorija i praksa*, V izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Ekonomski fakultet Subotica, 2009. (poglavlja: 1, 3-7 i 10-13)
5. IFAC-ov etički kodeks za profesionalne računovođe, prijevod u tiskanoj ili elektronskoj formi na sajtu entitetskih saveza (www.srr-rs.org; www.srr-fbih.org)

6. NAČIN ISPITIVANJA

Ispit traje 3 sata (180 minuta) i polaže se u pisanom obliku.

Ispit se sastoji od 2 eseja ili zadatka i 20 test pitanja višestrukog izbora koji obuhvaćaju cjelokupni nastavni program ovog predmeta.

Eseji i zadaci su formulirani na način da kandidati objasne i/ili primijene nastavne sadržaje na praktične aspekte revizije finansijskih izvještaja iz kuta klijenta revizije, te sustava internih kontrola i kodeksa etike za profesionalne računovodstvene eksperte.

Svaki esej ili zadatak se vrednuje s po 30 bodova (uz navedenu shemu bodovanja: $2 \times 30 = 60$ bodova), a svako test pitanje sa po 2 boda ($20 \times 2 = 40$ bodova). Maksimalan broj bodova koji je moguće osvojiti na ispitu je 100, a kriterij prolaznosti je 50%, odnosno 50 bodova.

PREDMET 9. PRIMJENA FINACIJSKOG MENADŽMENTA	
1.	<p>CILJ</p> <p>Podizanje nivoa znanja i razumijevanja metoda finacijskog menadžmenta u analizi prednosti različitih izvora financiranja i mogućnosti kapitalnih ulaganja.</p>
2.	<p>OSNOVNE VJEŠTINE</p> <p>Nakon položenog ispita kandidati bi trebali biti osposobljeni za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definiranje uloge i svrhe finacijskog menadžmenta, - ocjenu efikasnog upravljanja stalnom i obrtnom imovinom i kapitalom, - optimizaciju izvora financiranja, - korištenje odgovarajućih metoda za procjenu isplativosti kapitalnih ulaganja.
3.	<p>OBRAZLOŽENJE</p> <p>Nastavni plan iz predmeta Primjena Finacijskog menadžmenta pretpostavlja znanja stečena tijekom studija (ili drugog oblika formalnog obrazovanja), kao i znanja stečena u višegodišnjoj praksi kandidata za polaganje ovog ispita.</p> <p>Upoznavanje kandidata s osnovnim pravilima i principima finacijskog menadžmenta, upravljanja financijama poduzeća i funkcioniranja finacijskog tržišta. Kao rezultat unapređenja znanja iz ove oblasti je mogućnost objektivne identifikacije, analize i rješavanja karakterističnih problema s kojim se finacijski menadžeri poduzeća susreću tijekom poslovanja. Kandidati stječu znanja o ulozima finacijskog menadžera u oblasti financiranja, investiranja i upravljanja financijama poduzeća, te ovladavaju osnovama finacijske logike, finacijskih metoda i tehnika odabranih u skladu sa zahtjevima tržišta rada za kadrovima ovog profila.</p>
4.	<p>DETALJNI NASTAVNI PLAN</p> <p>UVOD U FINACIJSKI MENADŽMENT</p> <p>1. POJAM, ZNAČAJ I PREDMET IZUČAVANJA FINACIJSKOG MENADŽMENTA</p> <p>2. PODRUČJA UPRAVLJANJA I POSLOVI FINACIJSKE FUNKCIJE</p> <p>3. SIMPTOMI I UZROCI FINACIJSKE KRIZE U PODUZEĆU</p> <p>I. PODUZEĆE I FUNKCIJE PODUZEĆA</p> <p>1. PODUZEĆE I CILJ PODUZEĆA</p> <p>2. POSLOVNE FUNKCIJE PODUZEĆA I NJIHOVI ZADACI</p> <p>3. ODNOS FINACIJSKE FUNKCIJE I DRUGIH POSLOVNIH FUNKCIJA</p> <p>4. MJESTO FINACIJSKE FUNKCIJE U PODUZEĆU</p> <p>5. PODRUČJA UPRAVLJANJA I POSLOVI FINACIJSKE FUNKCIJE</p> <p>6. POREZNO OKRUŽENJE</p> <p>A) IZRAVNI POREZI</p> <p>6.1. Porez na dohodak</p> <p>6.2. Porez na dobit</p> <p>6.2.1. <i>Nominalna i efektivna stopa poreza na dobit</i></p> <p>6.2.2. <i>Obuhvaćanje poreza na dobit u finacijskim izvještajima</i></p> <p>6.2.2.1. <i>Integrirani model</i></p> <p>6.2.2.2. <i>Model odloženih poreza</i></p> <p>6.2.3. <i>Mehanizmi umanjenja obveza po osnovi poreza na dobit</i></p> <p>6.2.3.1. <i>Transferne cijene</i></p>

- 6.2.3.2. *Utanjena kapitalizacija*
- 6.2.3.3. *Izbjegavanje dvostrukog oporezivanja*
- 6.2.3.4. *Grupno oporezivanje*
- 6.2.3.4. *Prijenos poreznog gubitka kod statusnih promjena*
- 6.2.3.5. *Porezni rajevi i offshore centri*
- B) NEIZRAVNI POREZI**
- 6.3. Osnovni pojmovi o PDV-u
- 6.4. U čemu je razlika PDV-a od poreza na promet?
- 6.5. Utjecaj poreza na dodanu vrijednost na financijski položaj poduzeća
- 6.5.1. *Utjecaj poreza na financijski položaj poduzeća s aspekta rokova naplate potraživanja od kupaca i rokova plaćanja obveza prema dobavljaču*
- 6.5.2. *Utjecaj poreza na financijski položaj poduzeća s aspekta manje naplaćenog od plaćenog poreza na dodanu vrijednost*
- 6.5.3. *Utjecaj različite visine dodate vrijednosti na financijski položaj poduzeća*
- 6.5.4. *Moguće smanjenje negativnog utjecaja poreza na dodanu vrijednost na financijsko naprezanje i financijski položaj*
- II. FINACIJSKA POLITIKA I PRAVILA FINANCIRANJA**
- 1. FINACIJSKA POLITIKA
- 2. CILJ FINACIJSKE POLITIKE
- 3. NAČELA FINACIJSKE POLITIKE
- 3.1. Načelo financijske stabilnosti
- 3.2. Načelo rentabilnosti
- 3.3. Načelo likvidnosti
- 3.4. Načelo financiranja u skladu s rizikom
- 3.5. Načelo financijske elastičnosti
- 3.6. Načelo nezavisnosti
- 3.7. Načelo optimalnog aktivizacijskog djelovanja slike financiranja
- 4. PRAVILA FINANCIRANJA
- 4.1. Vertikalna pravila financiranja
- 4.1.1. *Odnos vlastitog i pozajmljenog kapitala*
- 4.1.2. *Odnos temeljnog i rezervnog kapitala*
- 4.2. Horizontalna pravila financiranja
- 4.2.1. *Zlatna pravila financiranja*
- 4.2.1.1. *Zlatno bankarsko pravilo financiranja*
- 4.2.1.2. *Zlatna bilančna pravila*
- 4.3. Ostala pravila financiranja
- III. FINACIJSKA TRŽIŠTA**
- 1. NOVČANO TRŽIŠTE
- 1.1. Definicija i uloga novčanog tržišta
- 1.2. Vrste novčanog tržišta
- 1.3. Institucionalni oblici novčanog tržišta
- 1.4. Instrumenti novčanog tržišta – kratkoročni vrijednosni papiri
- 1.4.1. *Depozitni certifikat*
- 1.4.2. *Blagajnički zapis poslovnih banaka*
- 1.4.3. *Blagajnički zapis centralne banke*
- 1.4.4. *Komercijalni zapis*
- 1.4.5. *Bankarski akcept*
- 1.4.6. *Trasirana mjenica*
- 1.4.7. *Državne obveznice*
- 1.4.8. *Ugovor o otkupu vrijednosnih papira*
- 1.5. *Funkcioniranje novčanog tržišta*

<p>1.5.1. <i>Funkcioniranje tržišta kratkoročnih vrijednosnih papira</i></p> <p>2. TRŽIŠTE KAPITALA</p> <p>2.1. Pojam i uloga tržišta kapitala</p> <p>2.2. Formiranje ponude i potražnje kapitala</p> <p>2.2.1. <i>Formiranje ponude kapitala</i></p> <p>2.2.2. <i>Formiranje potražnje kapitala</i></p> <p>2.3. Institucionalni oblici tržišta kapitala i oblici trgovanja kapitalom</p> <p>2.4. Dugoročni vrijednosni papiri</p> <p>2.4.1. <i>Dionice</i></p> <p>2.4.1.1. <i>Obična dionica</i></p> <p>2.4.1.1.1. <i>Tržišna vrijednost obične dionice</i></p> <p>2.4.1.2. <i>Preferencijalne dionice</i></p> <p>2.4.2. <i>Dugoročne obveznice</i></p> <p>2.5. Specijalizirani posrednici u trgovanju dugoročnim vrijednosnim papirima</p> <p>2.6. Način trgovanja dugoročnim vrijednosnim papirima</p> <p>2.7. Burza dugoročnih vrijednosnih papira (efekata)</p> <p>2.7.1. <i>Pojam i funkcija burze efekata</i></p> <p>2.7.2. <i>Tipovi burzi efekata</i></p> <p>2.7.3. <i>Način rada burze efekata</i></p> <p>2.8. Distribucija vrijednosnih papira</p> <p>3. DEVIZNO TRŽIŠTE</p> <p>IV. FINANCIRANJE PODUZEĆA</p> <p>1. SAMOFINANCIRANJE</p> <p>1.1. Skriveni oblici samofinanciranja</p> <p>1.2. Interni izvori samofinanciranja</p> <p>1.3. Eksterni izvori samofinanciranja</p> <p>1.4. Bruto i neto sredstva za samofinanciranje</p> <p>1.5. Razvrstavanje vlastitih izvora financiranja po roku raspoloživosti i troškovima financiranja</p> <p>2. ZAJEDNIČKA ULAGANJA</p> <p>2.1. Pojam, ciljevi i oblici zajedničkih ulaganja</p> <p>2.1.1. <i>Financijsko izvještavanje o interesima u zajedničkom ulaganju</i></p> <p>2.2. Vrednovanje zajedničkog ulaganja</p> <p>2.3. Utvrđivanja proporcije raspodjele neto dobiti, pokrića gubitka i stope naknade za uloženi kapital</p> <p>2.4. Sadržaj ugovora o zajedničkom pothvatu</p> <p>2.5. Obračun financijskog rezultata zajedničkog pothvata i raspodjela neto dobiti</p> <p>3. KREDITIRANJE</p> <p>3.1. Pojam i vrste kredita</p> <p>3.2. Međuuvjetovanost obima i strukture imovine i izvora financiranja</p> <p>3.3. Kvantifikacija potrebnih dodatnih sredstava za poduzeće</p> <p>3.4. Oblici kredita</p> <p>3.4.1. <i>Kontokorentni (overdraft) kredit</i></p> <p>3.4.2. <i>Kreditna linija</i></p> <p>3.4.3. <i>Revolving kredit</i></p> <p>3.4.4. <i>Lombardni krediti</i></p> <p>3.4.5. <i>Akceptni kredit</i></p> <p>3.4.6. <i>Rambursni kredit</i></p> <p>3.4.7. <i>Avalni (garancijski) kredit</i></p> <p>3.4.8. <i>Vinkulacijski kredit</i></p>
--

<p>3.4.9. <i>Hipotekarni kredit</i></p> <p>3.4.10. <i>Investicijski kredit</i></p> <p>3.4.11. <i>Prodana obveznica i komercijalni zapis</i></p> <p>3.6. <i>Cijena kredita</i></p> <p>4. SPECIFIČNI OBLICI FINANCIRANJA</p> <p>4.1. <i>Financiranje iz spontanih (autonomnih) izvora</i></p> <p>4.1.1. <i>Financiranje razgraničenjem neto zarada</i></p> <p>4.2. <i>Financiranje iz faktoringa</i></p> <p>4.2.1. <i>Pojam, značaj i funkcioniranje faktoringa</i></p> <p>4.2.2. <i>Vrste faktoringa</i></p> <p>4.2.2.1. <i>Otvoreni i skriveni (neotvoreni) faktoring</i></p> <p>4.2.2.2. <i>Domaći i međunarodni faktoring</i></p> <p>4.2.3. <i>Troškovi faktoring aranžmana</i></p> <p>4.2.4. <i>Računovodstveni aspekt faktoringa</i></p> <p>4.2.5. <i>Uvjeti i ograničenja razvoja faktoringa kod nas</i></p> <p>4.3. <i>Financiranje iz forfetinga</i></p> <p>4.3.1. <i>Pojam, značaj i funkcioniranje forfetinga</i></p> <p>4.3.2. <i>Učesnici u forfeting aranžmanu</i></p> <p>4.3.3. <i>Troškovi forfetinga</i></p> <p>4.4. <i>Financiranje iz lizinga</i></p> <p>4.4.1. <i>Otklanjanje dileme kupiti ili zakupiti</i></p> <p>4.4.2. <i>Računovodstveni aspekt lizinga</i></p> <p>4.5. <i>Franšizing aranžman</i></p> <p>4.5.1. <i>Pojam, značaj i predmet franšizinga</i></p> <p>4.5.2. <i>Vrste franšizinga</i></p> <p>5. DONOŠENJE ODLUKE O FINANCIRANJU</p> <p>5.1. <i>Cijena pojedinačnih izvora financiranja</i></p> <p>5.1.1. <i>Cijena pozajmljenog kapitala</i></p> <p>5.1.2. <i>Cijena vlastitog kapitala</i></p> <p>5.1.2.1. <i>Cijena kapitala od emisije preferencijalnih (prioritetnih) dionica</i></p> <p>5.1.2.2. <i>Cijena kapitala od emisije običnih dionica</i></p> <p>5.1.2.2.1. <i>Capital Asset Pricing Model (CAPM)</i></p> <p>5.1.2.2.2. <i>Gordonov model rasta</i></p> <p>5.1.2.2.3. <i>Prinos na obveznice plus premija za rizik</i></p> <p>5.1.2.3. <i>Cijena akumuliranog dobitka i amortizacije</i></p> <p>5.3. <i>Prosječna cijena kapitala</i></p> <p>5.4. <i>Marginalna cijena kapitala</i></p> <p>V. ANALIZA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA</p> <p>1. ANALIZA PRINOSNOG, IMOVINSKOG I FINACIJSKOG POLOŽAJA</p> <p>1.1. <i>Analiza prinostnog položaja</i></p> <p>1.1.1. <i>Bilanca uspjeha</i></p> <p>1.1.2. <i>Struktura finacijskog rezultata i uspjehnosti bilance</i></p> <p>1.1.3. <i>Rizik ostvarenja rezultata redovne aktivnosti, donja točka rentabilnosti i stopa elastičnosti</i></p> <p>1.1.4. <i>Finacijska moć</i></p> <p>1.1.5. <i>Rentabilnost</i></p> <p>1.2. ANALIZA IMOVINSKOG POLOŽAJA</p> <p>1.2.1. <i>Struktura aktive</i></p> <p>1.2.2. <i>Struktura i efikasnost operativne imovine</i></p> <p>1.2.3. <i>Struktura, stanje i efikasnost stalne imovine</i></p> <p>1.2.4. <i>Struktura, stanje i efikasnost obrtne imovine</i></p> <p>1.3. ANALIZA FINACIJSKOG POLOŽAJA</p>
--

- 1.3.1. *Bilanca stanja*
- 1.3.2. *Struktura pasive s osvrtom na strukturu kapitala*
- 1.3.3. *Likvidnost*
- 1.3.4. *Financijska stabilnost*
- 1.3.5. *Zaduženost (adekvatnost kapitala)*
- 1.3.6. *Solventnost*
- 1.4. ANALIZA GOTOVINSKIH TOKOVA
- 1.4.1. *Bilanca gotovinskih tokova*
- 1.5. Z-score model za ocjenjivanje kreditnog boniteta
- 1.5.1. *Ocjena boniteta poduzeća*
- 1.5.1.1. *Ocjena boniteta poduzeća na osnovu analize financijskog, imovinskog i prinostnog položaja*
- 1.5.1.2. *Ocjena boniteta poduzeća na osnovu Z-score modela*
- VI. FINACIJSKO PLANIRANJE**
- 1. PLANSKI BILANS USPJEHA I STANJA
- 1.1. Prva varijanta planskog bilance uspjeha i stanja
- 1.1.1. *Prva varijanta planske bilance uspjeha*
- 1.1.2. *Prva varijanta planske bilance stanja*
- 1.2. *Ocjena financijskog položaja, utvrđivanje ciljnog dobitka i ispitivanje mogućnosti njegovog ostvarenja*
- 1.2.1. *Ocjena financijskog položaja*
- 1.2.2. *Utvrđivanje ciljnog dobitka*
- 1.2.3. *Ispitivanje mogućnosti ostvarenja ciljnog dobitka*
- 1.3. *Konačna varijanta planske bilance uspjeha i stanja*
- 1.3.1. *Konačna varijanta planske bilance uspjeha*
- 1.3.2. *Konačna varijanta planske bilance stanja*
- 2. POSLOVNI I FINACIJSKI RIZIK I POSLOVNI I FINACIJSKI LEVERIDŽ
- 2.1. Poslovni rizik i poslovni leveridž
- 2.2. Finacijski rizik i finacijski leveridž
- 2.3. Ukupan rizik i složeni leveridž
- 2.4. Točka indiferentnosti financiranja
- 3. PLAN TOKOVA GOTOVINE
- 3.1. Planska bilanca tokova gotovine
- 3.2. Plan tokova neto obrtnog fonda
- 3.3. Dinamičko planiranje priliva i odljeva gotovine
- VII. INVESTICIJSKI PROJEKTI**
- 1. VREMENSKA VRIJEDNOST NOVCA
- 2. POJAM I KVANTIFICIRANJE INVESTICIJA
- 3. PROJEKCIJA REZIDUALNE VRIJEDNOSTI, PRIHODA I RASHODA INVESTICIJSKOG PROJEKTA
- 4. PROJEKCIJA DOBITKA I NETO NOVČANOG TOKA INVESTICIJSKOG PROJEKTA
- 5. POJAM I KVANTIFICIRANJE CIJENE KAPITALA
- 6. INVESTICIJSKI PROJEKTI A i B
- 6.1. INVESTICIJSKI PROJEKAT A
- 6.2. INVESTICIJSKI PROJEKAT B
- 7. FINACIJSKA OCJENA I RANGIRANJE INVESTICIJSKIH PROJEKATA
- 7.1. Dinamičke metode ocjene i rangiranje investicijskih projekata
- 7.1.1. *Metoda neto sadašnje vrijednosti*
- 7.1.2. *Metoda interne stope prinosa*
- 7.2. Statičke metode ocjene i rangiranja investicijskih projekata

	<p>7.2.1. <i>Metoda roka povrata</i> 7.2.2. <i>Računovodstvena ocjena</i> 8. OCJENA LIKVIDNOSTI PROJEKTA 9. INVESTIRANJE U GRANICAMA POSTOJEĆEG KAPACITETA 10. NEIZVJESNOST I ANALIZA NEIZVJESNOSTI 10.1. <i>Neizvjesnost</i> 10.2. <i>Analiza neizvjesnosti</i> 10.2.1. <i>Analiza elastičnosti</i> 10.2.2. <i>Analiza osjetljivosti</i> 10.2.3. <i>Analiza vjerojatnosti</i> 10.2.4. <i>Standardna devijacija i koeficijent varijance</i> VIII. FINACIJSKO UPRAVLJANJE 1. UPRAVLJANJE TRAJNIM I DUGOROČNIM KAPITALOM 1.1. Upravljanje trajnim kapitalom 1.2. Upravljanje dugoročnim rezerviranjima 1.3. Upravljanje dugoročnim obvezama 2. UPRAVLJANJE STALNOM IMOVINOM 2.1. Upravljanje nematerijalnim ulaganjima 2.2. Upravljanje osnovnim sredstvima 2.3. Upravljanje dugoročnim finansijskim plasmanima 2.4. Održanje realne vrijednosti osnovnih sredstava 3. UPRAVLJANJE KRATKOROČNIM FINACIJSKIM OBVEZAMA I OBVEZAMA PREMA DOBAVLJAČIMA 3.1. Upravljanje kratkoročnim finansijskim obvezama 3.2. Upravljanje obvezama prema dobavljačima 4. UPRAVLJANJE OBRTNIM SREDSTVIMA 4.1. Upravljanje neto obrtnim sredstvima 4.1.1. <i>Pojam i razlozi držanja neto obrtnih sredstava</i> 4.1.2. <i>Metode financiranja neto obrtnih sredstava</i> 4.1.2.1. <i>Konzervativna metoda financiranja neto obrtnih sredstava</i> 4.1.2.2. <i>Agresivna metoda financiranja neto obrtnih sredstava</i> 4.1.2.3. <i>Kompromisna metoda financiranja neto obrtnih sredstava</i> 4.2. Upravljanje zalihama 4.2.1. <i>Upravljanje zalihama materijala</i> 4.2.2. <i>Upravljanje zalihama poluproizvoda i nedovršene proizvodnje</i> 4.2.3. <i>Upravljanje zalihama gotovih proizvoda</i> 4.2.4. <i>Sustav upravljanja zalihama</i> 4.2.5. <i>Just-in-time sustav upravljanja zalihama</i> 4.2.6. <i>Mjerenje uspješnosti upravljanja zalihama</i> 4.3. Upravljanje stalnim sredstvima namijenjenim prodaji 4.4. Upravljanje potraživanjima od kupaca 4.4.1. <i>Kreditni bonitet kupca</i> 4.4.2. <i>Uvjeti prodaje</i> 4.5. <i>Upravljanje gotovinom</i> 4.5.2. <i>Minimalni saldo gotovine i likvidna rezerva</i> 4.5.3. <i>Plasman periodičnih viškova gotovine</i> 4.5.4. <i>Optimalni odnos gotovine i vrijednosnih papira</i></p>
5.	<p>LITERATURA 1. Mikerević, D., <i>Finansijski menadžment</i>, Ekonomski fakultet Banja Luka i Finrar, Banja Luka, 2018. (poglavlja: I – VIII) 2. Zaimović, A., Alibegović Dž, <i>Primjena finansijskog menadžmenta – zbirka zadataka sa</i></p>

	<p><i>teorijskim objašnjenjima</i>, Ekonomski fakultet Sarajevo, 2010. (poglavlja: 1, 2, 3, 7 i 8)</p> <p>3. Van Horne J. C., Wachowicz, J. M., <i>Osnove finansijskog menadžmenta</i>, Mate, Zagreb, 2014. (poglavlja: I, III, IV, VII)</p> <p>4. Orsag, S., <i>Poslovne financije</i>, Avantis, Zagreb, 2015. (poglavlja: I, II, V, VI)</p>
6.	<p>NAČIN ISPITIVANJA</p> <p>Ispit se polaže pismeno i traje 180 minuta.</p> <p>Ispit se sastoji od 20 test pitanja višestrukog izbora i 2 zadatka, koji obuhvaćaju cjelokupni nastavni program ovog predmeta.</p> <p>Zadaci se vrednuju sa po 30 bodova (2 x 30 = 60 bodova), a svako test pitanje sa po 2 boda (20 x 2 = 40 bodova). Maksimalan broj bodova koji je moguće osvojiti na ispitu je 100, a kriterij prolaznosti je 50%, odnosno 50 bodova.</p>

III. NIVO Profesionalno zvanje: OVLAŠTENI REVIZOR

PREDMET 10. NAPREDNO UPRAVLJAČKO RAČUNOVODSTVO	
1.	<p>CILJ</p> <p>Opći cilj predmeta je da kandidati za zvanje ovlaštenog revizora steknu znanja o suvremenim konceptima upravljačkog računovodstva i odgovornima računovodstvene funkcije na potrebu upravljanja poduzećem u uvjetima promjenljivog poslovnog okruženja. Obzirom da se radi o konceptima zasnovanim na ključnim faktorima tržišnog uspjeha od upravljačkog računovodstvo se očekuje obimnija i konkretnija podrška strategijskom upravljačkom nivou.</p>
2.	<p>OSNOVNE VJEŠTINE</p> <p>Osnovne vještine koje kandidati trebaju steći na osnovi savladavanja usvojenog plana i programa podrazumijevaju: spoznaju strategijskih problema uzrokovanih konvencionalnim pristupom upravljačkom računovodstvu, ključne faktore tržišnog uspjeha i generiranje konkurentskih prednosti suvremenog poduzeća te načine prilagođavanja računovodstvenog informiranja potrebama upravljanja ključnim faktorima uspjeha i to posredstvom konkretnih operativnih aktivnosti računovodstvene funkcije, u smislu provođenja strategije liderstva u kvaliteti osiguranih učinaka i načinu upravljanja resursima, vremenu zadovoljenja potreba kupaca, inovacijama u procesima i učincima te u ostvarenju liderstva u troškovima.</p>
3.	<p>OBRAZLOŽENJE</p> <p>U uvodnom dijelu programa definiran je sadržaj koji ima za cilj da se identificiraju ključni faktori tržišnog uspjeha i konkurentska sposobnost poduzeća, kao i strategijski problemi u primjeni konvencionalnog upravljačkog računovodstva. U nastavku programa definirani su različiti mehanizmi računovodstvene podrške upravljanju pojedinačnih ključnim faktorima tržišnog uspjeha. U drugom dijelu programa predstavljena je računovodstvena podrška strategiji liderstva u kvaliteti posredstvom identifikacije različitih vrsta troškova kvalitete, načina njihovog mjerenja kao i mjerenja efekata poboljšanja kvalitete. U trećem dijelu programa predviđeno je upoznavanje s računovodstvenom podrškom upravljanju vremenom zadovoljenja potreba kupaca posredstvom obračuna troškova na bazi životnog ciklusa proizvoda, specifičnostima troškova zaliha i koncepta upravljanja zalihama „upravo na vrijeme“ te efektima upravljanja zalihama prema konceptu „upravo na</p>

	<p>vrijeme“ na računovodstveni informacijski sustav. U četvrtom dijelu programa predviđeno je predstavljanje instrumenata računovodstvene podrške strategiji liderstva u inovacijama posredstvom izvještaja o inovativnim potencijalima i rezultatima inovacija te posebno obračun ciljnog troška sa stanovišta upravljanja procesom inoviranja.</p> <p>U petom dijelu programa predviđena je analiza instrumenata računovodstvene podrške strategiji liderstva u troškovima i to posredstvom precizno konstituirane cijene koštanja (za koje namjene je predstavljen koncept obračuna troškova na bazi aktivnosti), mogućnosti za smanjenje operativnih troškova, strategijska analiza troškova te u okviru tog koncepta posebno i upotreba lanca vrijednosti. Na kraju, u okviru šestog dijela programa, predviđeno je predstavljanje obračuna troškova na bazi obilježja (atributa) proizvoda ili usluga kao i računovodstveni obuhvat elemenata vlastitog lanca vrijednosti (posredstvom teorije ograničavajućih faktora i sustava uravnoteženih pokazatelja ostvarenja) i lanca vrijednosti konkurencije.</p>
<p>4.</p>	<p>DETALJNI NASTAVNI PLAN</p> <p>I. Prilagođavanje računovodstvenog informiranja potrebama suvremenog upravljanja poduzećem</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurentska sposobnost poduzeća 2. Uloga strategijskog menadžmenta u razvoju računovodstvenog informiranja 3. Ključni faktori tržišnog uspjeha i generiranje konkurentskih prednosti suvremenog poduzeća <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Kvaliteta kao faktor konkurentnosti 3.2. Vrijeme kao faktor konkurentnosti 3.3. Inovacije kao faktor konkurentnosti 3.4. Troškovi kao faktor konkurentnosti 4. Konvencionalno upravljačko računovodstvo – strategijski problemi 5. Strategijsko upravljačko računovodstvo – odgovor izazovima suvremenih uvjeta privređivanja poduzeća <p>II. Računovodstvena podrška strategiji liderstva u kvaliteti</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Troškovi kvalitete proizvoda i usluga 2. Mjerenje troškova i efekata poboljšanja kvalitete 3. Izvještaji o troškovima i efektima poboljšanja kvalitete 4. Prilagođavanje izvještajne osnove potrebama računovodstvene podrške upravljanju kvalitetom <p>III. Računovodstvena podrška strategiji liderstva u vremenu zadovoljenja potreba kupaca</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pokazatelji utroška vremena obavljanja poslovne aktivnosti 2. Životni ciklus proizvoda ili usluge i obračun troškova na bazi životnog ciklusa proizvoda ili usluge 3. Troškovi zaliha i koncept upravljanja zalihama „upravo na vrijeme“ 4. Računovodstvena podrška reakciji na zahtjeve kupaca i filozofiji tržišnog nastupa „upravo na vrijeme“ 5. Efekti upravljanja zalihama prema konceptu „upravo na vrijeme“ na računovodstveni informacijski sustav <p>IV. Računovodstvena podrška strategiji liderstva u inovacijama</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Principi inoviranja i zadaci računovodstvene podrške aktivnostima inoviranja 2. Karakter troškova i efekata inovacija i značaj funkcije dizajniranja u procesu inoviranja 3. Računovodstveni izvještaji o inovativnim potencijalima i rezultatima inovacija 4. Obračun ciljnog troška u funkciji upravljanja procesom inoviranja V. Računovodstvena podrška strategiji liderstva u troškovima <ol style="list-style-type: none"> 1. Cijena koštanja - pretpostavka uspješnosti strategije troškovnog liderstva <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Tradicionalni sustavi obračuna troškova 1.2. Pretpostavke za promjenu načina obračuna troškova 1.3. Obračun troškova na bazi aktivnosti 2. Računovodstvena podrška konceptima smanjenja troškova <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Računovodstvena podrška upravljanju na bazi aktivnosti 2.2. Računovodstvena podrška upravljanju lancem dobavljača 2.3. Računovodstvena podrška upravljanju troškovima na bazi kaizen filozofije 3. Strategijska analiza troškova 4. Upotreba lanca vrijednosti u strategijskoj analizi troškova VI. Računovodstvena podrška strategijskom pozicioniranju poduzeća <ol style="list-style-type: none"> 1. Obračun troškova na bazi karakteristika (atributa) proizvoda ili usluga 2. Računovodstveni obuhvat elemenata vlastitog lanca vrijednosti <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Teorija ograničavajućih faktora 2.2. Sustav uravnoteženih pokazatelja ostvarenja 3. Računovodstveni obuhvat elemenata lanca vrijednosti konkurencije – konkurentsko računovodstvo
5.	<p>LITERATURA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gajić P., <i>Upravljačko računovodstvo – strategijski aspekti računovodstvene podrške upravljanju ključnim faktorima tržišnog uspjeha</i>, Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci, 2017. (poglavlja 1-7.) 2. Bašić M., Popić I., Isaković-Kaplan Š., Resić E., <i>Troškovno računovodstvo – praktikum</i>, Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2009. (I. dio – poglavlja 5, 13, 19, 20; II. dio) 3. Bhimani A., Horngren C.T., Datar S.M., Foster G., <i>Upravljačko računovodstvo i računovodstvo troškova</i>, MATE, 2018. (poglavlja 11, 20-22)
6.	<p>NAČIN ISPITIVANJA</p> <p>Ispit traje 3 sata (180 minuta) i polaže se u pisanom obliku.</p> <p>Ispit se sastoji od 3 zadatka i 2 eseja koji obuhvaćaju cjelokupni nastavni program ovog predmeta.</p> <p>Svaki zadatak ili esej se vrednuje sa po 20 bodova. Maksimalan broj bodova koji je moguće osvojiti na ispitu je 100, a kriterij prolaznosti je 50%, odnosno 50 bodova.</p>

PREDMET 11: NAPREDNA REVIZIJA	
1.	<p>CILJ</p> <p>Stjecanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina s ciljem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumijevanja pojma, suštine i vrsta revizije i posebno nezavisne ili eksterne revizije finansijskih izvještaja i njenog provođenja u praksi, - razumijevanja i primjene aktualne regulatorne osnove – zakonske i profesionalne regulative revizije – u praksi revizije u Bosni i Hercegovini, odnosno u Entitetima, - razumijevanja i primjene kodeksa etike za profesionalne računovodstvene eksperte, - razumijevanja, funkcioniranja i primjene komponenti i sustava internih kontrola i njenog značaja za ostvarivanje ciljeva poduzeća.
2.	<p>OSNOVNE VJEŠTINE</p> <p>Nakon položenog ispita kandidati bi trebali biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumiju osnovne koncepte i postulate revizije, vrste revizije i posebno proces revizije i njen doprinos kredibilitetu finansijskih izvještaja, odnos sustava internih kontrola, interne revizije i revizije finansijskih izvještaja, - primjene kodeks etike za profesionalne računovodstvene eksperte i identificiraju ponašanja koja u praksi predstavljaju njegovo narušavanje, - rade u timovima angažiranim na reviziji finansijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima revizije, - rade u timovima angažiranim na ostalim vrstama revizije.
3.	<p>OBRAZLOŽENJE</p> <p>Nastavni plan predmeta <i>Napredna revizija</i> pretpostavlja prethodno stečena inicijalna znanja tijekom studija (ili drugog oblika formalnog obrazovanja), stečeno zvanje certificiranog računovođe, te znanja stečena u višegodišnjoj praksi kandidata za polaganje ispita u funkciji stjecanja profesionalnih zvanja u računovodstvu i reviziji.</p> <p>Program započinje izučavanjem i razumijevanjem teorijskih osnova revizije (ciljevi, postulati, koncepti, standardi i mišljenje revizora), a zatim se dodatno fokusira na etička pitanja i kodeks etike za profesionalne računovodstvene eksperte. Nakon toga slijede poglavlja ili dijelovi koji razjašnjavaju odnose sustava internih kontrola, interne i eksterne revizije, te kontrolu kvaliteta revizije. Slijede poglavlja koja se odnose na osnovne faze procesa revizije: prihvaćanje klijenta i revizorske tvrtke od strane klijenta, planiranje revizije, s fokusom na procjenu rizika i značajnosti te međuzavisnost sustava internih kontrola i revizije, pribavljanje dokaza revizije, te završnu fazu revizije i izvještavanje o provedenoj reviziji finansijskih izvještaja. Poseban dio programa je provođenje revizije u okruženju suvremenih informacijskih i telekomunikacijskih tehnologija, revizija konsolidiranih finansijskih izvještaja, te suvremeni izazovi i budućnost revizije.</p>
4.	<p>DETALJNI NASTAVNI PLAN</p> <p>1. Teorijske osnove revizije</p> <p>(a) Ciljevi revizije</p>

- (b) Postulati revizije
- (c) Koncepti revizije
- (d) Standardi revizije

2. Etička pitanja prema IFAC-ovom etičkom kodeksu za profesionalne računovođe

- (a) Opća primjena Kodeksa etike za profesionalne računovođe
- (b) Etička načela primjenljiva na profesionalne računovođe i javnoj praksi
- (c) Etička načela primjenljiva na zaposlene profesionalne računovođe u privrednim društvima ili državnoj upravi

3. Kontrola kvaliteta revizije

- (a) Potreba za kontrolom kvaliteta revizije
- (b) Kontrola kvaliteta revizije na nivou revizijskog angažmana
- (c) Kontrola kvaliteta na nivou profesionalne asocijacije
- (d) Kontrola kvaliteta revizije kroz javni nadzor

4. Interna kontrola i interna revizija

- (a) Pojam, uloga i definicija interne kontrole
- (b) Komponente i sustav internih kontrola u kontekstu revizije finansijskih izvještaja
- (c) Pojam, uloga i područja djelovanja interne revizije u poduzeću klijentu revizije
- (d) Odnos interne kontrole i interne revizije prema eksternoj reviziji finansijskih izvještaja

5. Revizija javnih rashoda - državna revizija

- (a) Regulatorna osnova revizije javnog sektora
- (b) Finansijska revizija javnog sektora
- (c) Revizija uspješnosti javnog sektora
- (d) Transparentnost revizorskog izvještaja javnog sektora

6. Revizija finansijskih izvještaja malih i srednjih poduzeća

- (a) Identificiranje subjekata kojima su namijenjeni standardi finansijskog izvještavanja za male i srednje entitete
- (b) Prezentacija finansijskih izvještaja malih i srednjih entiteta
- (c) Specifičnosti revizije finansijskih izvještaja malih i srednjih entiteta

7. Proces revizije finansijskih izvještaja prema Međunarodnim standardima i saopćenjima revizije, kontrole kvaliteta, pregleda, ostalih uvjeravanja i povezanih usluga

Međunarodni okvir angažiranja na osnovi koga se pruža uvjeravanje

- (a) Predgovor Međunarodnim standardima kontrole kvaliteta, revizije, pregleda, ostalih uvjeravanja i srodnih usluga i značenje pojmova
- (b) Međunarodni okvir angažiranja na osnovi kojih se pruža uvjeravanje
- (c) Opća načela i odgovornosti (MSR 200-299)
- (d) Procjena rizika i reakcija na procijenjene rizike (MSR 300-499)
- (e) Revizijski dokazi (MSR 500-599)

- (f) Korištenje rada drugih (MSR 600-699)
- (g) Revizijski zaključci i izvještavanje (MSR 700-799)

Ostali revizijski angažmani

- (a) Posebna područja (MSR 800-899)
- (b) Međunarodne smjernice revizijske prakse (MSRP 1000-1099)
- (c) Angažmani uvida u financijske izvještaje (Međunarodni standardi za angažmane uvida MSU 2000-2699)
- (d) Angažmani koji pružaju uvjerenje, a ne spadaju u reviziju ili uvid financijskih informacija (Međunarodni standardi za angažmane sa izražavanjem uvjerenja MSIU 3000-3699)
- (e) Angažmani za usluge srodne reviziji (Međunarodni standardi za povezane usluge MSPU 4000-4699)

8. Revizija u suvremenom okruženju informacijskih i telekomunikacijskih tehnologija

- (a) Karakteristike suvremenog okruženja informacijskih i telekomunikacijskih tehnologija i izazovi s kojima se susreću revizori u takvom okruženju
- (b) Specifičnosti revizije financijskih izvještaja u IT okruženju
- (c) Interne kontrole u IT okruženju
- (d) Primjena kompjutera kao revizijskog alata
- (e) Revizorski softverski paketi

9. Revizija financijskih izvještaja (Eksterna revizija)

- (a) Predrevizijske radnje
- (b) Planiranje revizije
- (c) Obavljanje revizije
- (d) Izvještavanje o provedenoj reviziji

10. Revizija elemenata financijskih izvještaja i povezanih računa

- (a) Revizija stalnih sredstava
- (b) Revizija zaliha
- (c) Revizija potraživanja
- (d) Revizija novčanih sredstava
- (e) Revizija kapitala
- (f) Revizija obveza
- (g) Revizija prihoda
- (h) Revizija rashoda
- (i) Pregled potencijalnih sredstava i potencijalnih obveza
- (j) Pregled naknadnih događaja
- (k) Razmatranje vremenske neograničenosti poslovanja

11. Praktični pristup reviziji financijskih izvještaja (case study)

- (a) Planiranje i provođenje revizije financijskih izvještaja
- (b) Sačinjavanje radne dokumentacije/papira revizije
- (c) Izbor odgovarajuće vrste mišljenja u praktičnim primjerima/zadacima,

	<p>vezano za reviziju pojedinih elemenata finansijskih izvještaja</p> <p>(d) Sačinjavanje izvještaja revizora i izbor odgovarajuće vrste mišljenja o finansijskim izvještajima u cjelini u praktičnim primjerima/zadacima (na osnovu cjeline pretpostavljene situacije i okolnosti)</p> <p>12.Regulatorna osnova revizije u EU, izazovi i budućnost revizije</p> <p>(a) Zakonski položaj računovođa i revizora u EU – Acquis communautaire</p> <p>(b) Institucionalni akteri Evropske Unije</p> <p>(c) Direktive Evropske Unije relevantne za finansijsko izvještavanje i reviziju</p> <p>(d) Izazovi i budućnost revizije</p>
<p>5.</p>	<p>LITERATURA:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kondić N., Božić R., Poljašević J., <i>Revizija finansijskih izvještaja – vodič kroz praktičnu reviziju</i>, IV izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci i Finrar d.o.o. Banja Luka, 2018. (poglavlja: 1-7; 23–studija slučaja) 2. Jahić H., Andrić M., Kurtanović S., <i>Revizija</i>, Univerzitet u Bihaću, 2014. (dio: I, II i III) 3. Hayes R. i drugi, <i>Principi revizije – međunarodna perspektiva</i>, prijevod, Savez računovođa i revizora Republike Srpske, Banja Luka, 2002. (poglavlja: 3-13) 4. Andrić M., Krsmanović B., Jakšić D., <i>Revizija – teorija i praksa</i>, V. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Ekonomski fakultet Subotica, 2009. (poglavlja: 1-14) 5. Krsmanović B., Polić S., <i>Informacione tehnologije u računovodstvu i reviziji</i>, Finrar d.o.o. Banja Luka i Fakultet spoljne trgovine Bijeljina, 2008. (poglavlja: 7, 12, 17, 19, 21-25) 6. Đurasović V., <i>Interna kontrola i interna revizija</i>, Finrar Banja Luka, 2007. (poglavlja: 2-4) 7. IFAC-ov etički kodeks za profesionalne računovođe, prijevod u tiskanoj ili elektronskoj formi na sajtu entitetskih saveza (www.srr-rs.org; www.srr-fbih.org)
<p>6.</p>	<p>NAČIN ISPITIVANJA</p> <p>Ispit traje 3 sata (180 minuta) i polaže se u pisanom obliku.</p> <p>Ispit se sastoji od 3 eseja i 2 zadatka koji obuhvaćaju cjelokupni nastavni program ovog predmeta.</p> <p>Eseji i zadaci su formulirani na način da kandidati objasne i/ili primijene nastavne sadržaje na praktične aspekte revizije finansijskih izvještaja, te sustava internih kontrola i kodeksa etike za profesionalne računovodstvene eksperte.</p> <p>Svaki esej ili zadatak se vrednuje sa po 20 bodova uz navedenu šemu bodovanja (5 x 20 = 100 bodova). Maksimalan broj bodova koji je moguće osvojiti na ispitu je 100, a kriterij prolaznosti je 50%, odnosno 50 bodova.</p>

PREDMET 12. NAPREDNO FINACIJSKO IZVJEŠTAVANJE	
1.	<p>CILJ</p> <p>Razvoj znanja i vještina za razumijevanje složenijih poslovnih transakcija, sastavljanje i analiza pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvještaja opće namjene, kao i analiza i tumačenje financijskih i nefinancijskih informacija.</p>
2.	<p>OSNOVNE VJEŠTINE</p> <p>Nakon položenog ispita kandidati bi trebali biti osposobljeni za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - raspravu o regulatornom okviru za financijsko izvještavanje - računovodstveni tretman složenijih poslovnih događaja u skladu sa zahtjevima MSFI - sastavljanje i prezentiranje pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvještaja u skladu sa MSFI - analizu financijskih i nefinancijskih informacija - analizu i tumačenje financijskih izvještaja
3.	<p>OBRAZLOŽENJE</p> <p>Nastavni plan iz Naprednog financijskog izvještavanja pretpostavlja znanja stečena tijekom studija (ili drugog oblika formalnog obrazovanja), kao i znanja stečena u višegodišnjoj praksi kao certificiranog računovođe.</p> <p>Program započinje regulatornim računovodstvenom okviru na međunarodnoj razini.</p> <p>Glavne oblasti nastavnog plana pokrivaju računovodstveni tretman složenih poslovnih događaja u skladu sa MSFI/MRS a zatim i sastavljanje pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvještaja.</p> <p>Na kraju program obuhvaća analizu i tumačenje financijskih i nefinancijskih informacija, te primjenu principa korporativnog upravljanja.</p>
4.	<p>DETALJNI NASTAVNI PLAN</p> <p>1. Regulatorni okvir odbora za Međunarodne računovodstvene standarde (IASB)</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Međunarodni standardi financijskog izvještavanja, procedure njihovih izmjena i donošenja novih standarda, uloga i zadaci odgovarajućih tijela IFAC-a u vezi s unapređenjem i harmoniziranjem (b) Ciljevi i svrha financijskog izvještavanja (c) Načelo stalnosti (d) Temeljna obilježja MSFI i MSFI za MSE (e) Kvalitativna obilježja financijskih informacija <p>2. Izrada i prezentacija financijskih izvještaja za društva kapitala</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Računovodstveno obuhvaćanje bioloških sredstava i poljoprivrednih proizvoda (b) Računovodstvo donacija i državne pomoći (c) Prihodi iz ugovora s kupcima (d) Umanjenje vrijednosti stalnih sredstava (e) Mjerenje fer vrijednosti

	<ul style="list-style-type: none"> (f) Revalorizacija i promjena fer vrijednosti sredstava (g) Prijenos investicijskih nekretnina na i sa zaliha i nekretnina koje koristi vlasnik i drugi prijenosi (h) Računovodstveno obuhvaćanje financijskih instrumenata (i) Računovodstveno obuhvaćanje financijskih derivata (j) Računovodstveno obuhvaćanje mirovinskih planova i rezerviranja za mirovine (k) Zarada po dionici (l) Plaćanje temeljem dionica (m) Ugovori o osiguranju (n) Segmentno izvještavanje (o) Objavljivanje povezanih strana (p) Poslovne kombinacije (q) Događaji nakon datuma bilance (r) Promjene računovodstvenih politika, promjene računovodstvenih procjena i pogreške <p>3. Izrada i prezentacija financijskih izvještaja za grupe povezanih društava</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Računovodstveno obuhvaćanje ulaganja u pridružena društva (b) Računovodstveno obuhvaćanje zajedničkih ulaganja (pothvata) (c) Konsolidacija financijskih izvještaja grupe koja uključuje ovisna, pridružena i zajednički kontrolirana društva <p>4. Nefinancijsko izvještavanje</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) OECD principi korporativnog upravljanja (b) Godišnji izvještaj o poslovanju (c) Nefinancijsko izvještavanje u skladu sa EU direktivama <p>5. Analiza i interpretacija financijskih izvještaja</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Računovodstvene politike i kvaliteta financijskih izvještaja (b) Analiza imovinskog položaja poduzeća (c) Analiza financijskog položaja poduzeća (d) Analiza uspješnosti poslovanja poduzeća (e) Racio analiza (f) Rezidualni dohodak, ekonomska i tržišna dodana vrijednost
<p>5.</p>	<p>LITERATURA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. MSFI i MSFI za MSE, posljednji zvanični prevodi 2. Šnjegota D., <i>Primjena MSFI kroz bilansni kontni okvir, drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanje</i>, Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci i Finrar, 2017. 3. Poljašević J., Škarić-Jovanović K., <i>Primjenjena teorija i politika bilansa – zbirka zadataka</i>, Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci i Finrar, 2014. 4. Belak V., <i>Profesionalno financijsko računovodstvo</i>, Fircon, Mostar, 2019. (toč. 4.1.-4.6, 6.2.-6.5., 7.4., 7.5., 10.1. i 10.2.) 5. Gulin. D., Perčević. H., <i>Financijsko računovodstvo – izabrane teme</i>, HZRIFD, Zagreb, 2013. (toč. 2.1. do 2.6.)

	6. Direktiva 2013/34/EU i Direktiva 2014/95/EU o izmjeni Direktive 2013/34/EU (u pogledu objavljivanja nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti određenih velikih poduzeća i grupa)
6.	NAČIN ISPITIVANJA Ispit traje 3 sata (180 minuta) i polaže se u pisanom obliku. Ispit se sastoji od 3 zadatka i 2 eseja koji obuhvaćaju cjelokupni nastavni program ovog predmeta. Svaki zadatak ili esej se vrednuje sa po 20 bodova. Maksimalan broj bodova koji je moguće osvojiti na ispitu je 100, a kriterij prolaznosti je 50%, odnosno 50 bodova.

PREDMET 13. NAPREDNI FINACIJSKI MENADŽMENT

1.	<p>CILJ</p> <p>Cilj izučavanja ovog predmeta je spajanje logičnog i teorijskog kao pretpostavka praktične primjene koja slijedi nakon završetka tečaja. Konkretizacija ovog cilja ogleda se u mogućnosti shvaćanja značaja i načina donošenja strateških finacijskih odluka u poduzeću, kao i u savladavanju tehnika za provođenje tih odluka.</p>
2.	<p>OSNOVNE VJEŠTINE</p> <p>Nakon položenog ispita kandidati bi trebali biti osposobljeni za primjenu rješenja u vezi s finacijskim investicijskim i dividendnim odlukama i njihovim posljedicama. Kandidati se osposobljavaju za prepoznavanje strateških problema iz oblasti naprednog finacijskog menadžmenta i za samostalno ili timsko reagiranje u pravcu njihovog optimalnog rješavanja. Očekuje se da kandidati usvoje stručnu terminologiju i da budu motivirani i zainteresirani za oblast financija kao ključnu podršku u obavljanju svoje buduće profesije.</p>
3.	<p>OBRAZLOŽENJE</p> <p>Nastavni plan iz predmeta Napredni finacijski menadžment pretpostavlja znanja stečena tijekom studija (ili drugog oblika formalnog obrazovanja), kao i znanja stečena u višegodišnjoj praksi kandidata za polaganje ovog ispita.</p>
4.	<p>DETALJNI NASTAVNI PLAN</p> <p>I. PODUZEĆE KAO SUSTAV, NJEGOVO OKRUŽENJE I STRATEŠKI FINACIJSKI MENADŽMENT</p> <p>1. PODUZEĆE KAO SUSTAV</p> <p>1.1. Pravni oblici poduzeća</p> <p>1.1.1. Društva osoba</p> <p>1.1.2. Društva kapitala</p> <p>1.2. Kriteriji izbora pravnog oblika poduzeća</p> <p>1.2.1. Ulaganje vlastitog kapitala</p> <p>1.2.2. Odgovornost</p> <p>1.2.3. Sudjelovanje u dobiti</p> <p>1.2.4. Poslovno odlučivanje</p> <p>1.3. Uvjetovanost strukture kapitala</p> <p>1.3.1. Struktura kapitala i načela finacijske politike</p> <p>1.3.2. Struktura kapitala i pravni oblici poduzeća</p> <p>1.4. Dileme organizacije poduzeća</p> <p>1.4.1. Nastanak holding poduzeća u razvijenim zemljama</p> <p>1.4.2. Nastanak segmenata poslovanja</p> <p>1.4.3. Prednosti i nedostaci organizacije poduzeća na principima ovisne pravne osobe i segmenta poslovanja</p> <p>1.5. Međuuvjetovanost poduzeća i okruženja</p> <p>1.5.1. Gospodarski i finacijski sustav</p> <p>1.5.2. Tijekovi i instrumenti transformiranja finacijske štednje – proces formiranja kapitala</p>

- 1.5.3. Cilj politike poduzeća
- 1.5.4. Finansijski izvještaji u funkciji donošenja odluka
- 1.5.5. Finansijski menadžment i finansijski menadžer
- 1.5.6. Problem stvaranja konkurentskih prednosti poduzeća
- 2. PROBLEMATIKA ODLUČIVANJA**
- 2.1. Pojam i definicija odlučivanja
- 2.2. Nositelji odlučivanja
- 2.3. Faktori odlučivanja
- 2.4. Ciljevi različitih interesnih grupa
- 2.5. Konflikt interesa menadžmenta i vlasnika kapitala
- 3. PREDMET (PODRUČJA) STRATEŠKOG ODLUČIVANJA**
- 3.1. Strateške odluke u poduzeću
- 3.1.1. Uloga financija u provođenju korporativne strategije
- 3.1.2. Međusobna povezanost menadžmenta u provođenju strategija
- 3.2. Međuviznost kvalitete korporativnog upravljanja i finansijskog izvještavanja
- 3.2.1. Potreba za unaprijeđenjem korporativnog upravljanja
- 3.2.2. Finansijsko izvještavanje u funkciji kvalitete korporativnog upravljanja
- II. CIJENA NOVCA**
- 1. STRUKTURA KAMATNIH STOPA**
- 1.1. Realna naspram nominalne kamatne stope i inflacija
- 1.2. Prilagođavanje kamatnih stopa riziku likvidnosti (LP)
- 1.3. Prilagođavanje kamatnih stopa riziku od neizvršenja novčanih obveza (DRP)
- 1.4. Prilagođavanje kamatne stope prema vremenu dospijeca (MRP)
- 2. ROČNA (VREMENSKA) STRUKTURA KAMATNIH STOPA**
- 2.1. Teorija očekivanja (*Expectations Theory*)
- 2.2. Teorija preferencije likvidnosti
- 2.3. Teorija segmentiranja tržišta
- 2.4. Predviđanje kretanja kamatnih stopa
- 3. EFEKT KAMATNIH STOPA NA CIJENU DIONICA**
- III. RIZIK I PRINOS**
- 1. POJAM I DEFINICIJA RIZIKA**
- 1.1. Normalna distribucija (raspored) vjerojatnoće
- 1.2. Grafički pristup
- 1.3. Mjerenje rizika relativnim pokazateljima
- 1.3.1. Koeficijent varijacije
- 1.3.2. Beta-relativna kovarijanca
- 1.4. Obilježje "Z"
- 2. ISPITIVANJE ODNOSA IZMEĐU RIZIKA I PRINOSA**
- 3. IZRAČUNAVANJE PRINOSA POJEDINAČNOG SREDSTVA**
- 3.1. Izračunavanje jednostavnog prinosa
- 3.2. Izračunavanje očekivanog prinosa
- 4. IZRAČUNAVANJE RIZIKA POJEDINAČNOG SREDSTVA**
- 5. TEORIJA PORTFELJA**
- 5.1. Izračunavanje očekivanog prinosa portfelja sredstava
- 5.2. Ocjena rizičnosti portfelja sredstava

6. IZRAČUNAVANJE VARIJANCE I STANDARDNE DEVIJACIJE

7. VRSTE RIZIKA

7.1. Rizik specifičan za kompaniju (nesustavni rizik)

7.2. Tržišni (sustavni) rizik

8. MODEL VREDNOVANJA (PROCJENE) KAPITALA (CAPM – Capital Asset Pricing Model)

8.1. Pretpostavke CAPM

8.2. Izvođenje bete

8.3. Zahtijevana (tražena) stopa prinosa

8.4. Primjena koncepta CAPM-a

8.5. Model vrednovanja sredstva na temelju arbitraže (APT)

IV. FINACIJSKA TRŽIŠTA I NJIHOVA EFIKASNOST

1. FINACIJSKA TRŽIŠTA

1.1. Značaj finansijskih tržišta

1.1.1. Formiranje cijena

1.1.2. Osiguranje likvidnosti

1.1.3. Minimiziranje transakcijskih troškova

1.2. Struktura (vrste) finansijskih tržišta

1.3. Utjecaj načina trgovanja vrijednosnim papirima na cijene

1.4. Tržište novca u Sjedinjenim Američkim Državama

1.4.1. Svrha tržišta novca

1.4.2. Učesnici na tržištima novca u Sjedinjenim Državama

1.4.3. Vrijednosni papiri na američkom tržištu novca

1.5. Tržište kapitala

1.5.1. Svrha tržišta kapitala

1.5.2. Vrijednosni papiri na američkom tržištu kapitala

1.5.3. Indeksi tržišta dionica

2. EFIKASNOST TRŽIŠTA KAPITALA

2.1. Koncepti funkcioniranja tržišta kapitala

2.1.1. Arbitraža

2.1.2. Signaliziranje

2.2. Kolektivna mudrost prilikom procjene vrijednosti

2.3. Savršeno tržište kapitala

2.4. Međuovisnost efikasnosti, likvidnosti i vrijednosti

2.4.1. Hipoteze o efikasnosti tržišta (HET)

2.4.2. Dokazi hipoteza o efikasnosti tržišta

2.5. Šanse i rizici ulaganja u investicione fondove

2.5.1. Neka pojmovna razgraničenja

2.5.2. Značaj investicijskih fondova

2.5.3. Vrste investicijskih fondova

2.5.4. Funkcioniranje investicijskih fondova

2.5.5. Šanse i rizici ulaganja u investicijske fondove

2.5.6. Perspektive investicijskih fondova kod nas

V. DONOŠENJE ODLUKA O FINANCIRANJU

1. FINACIJSKO PLANIRANJE I BUDŽET NOVCA

2. PROCES FINACIJSKOG PLANIRANJA

- 2.1. Strateško planiranje
- 2.2. Kratkoročno poslovno planiranje
 - 2.2.1. Predviđanje prodaje
 - 2.2.2. Predviđanje maksimalne stope rasta
- 2.3. Budžet novca
- 2.4. Pro forma finansijski izvještaji
- 3. TEORIJA STRUKTURE KAPITALA
 - 3.1. Teorija irelevantnosti strukture kapitala
 - 3.2. Teorija MM s uključivanjem poreza na dobitak
 - 3.3. Teorija Millera s uključivanjem osobnih poreza
 - 3.4. Tradicionalna teorija strukture kapitala
 - 3.5. Teorija statičkog kompromisa
 - 3.6. Teorija hijerarhijskog redoslijeda
 - 3.7. Modificirana teorija hijerarhijskog redoslijeda – Myersova teorija
 - 3.8. Teorija signaliziranja – *signaling theory*
- 4. MOGUĆNOSTI PRIMJENE TEORIJE STRUKTURE KAPITALA U OBLIKOVANJU STRUKTURE KAPITALA AKCIONARSKOG DRUŠTVA
- 5. FINANCIJSKA STRUKTURA I FINANCIJSKA MOĆ
 - 5.1. Međuzavisnost finansijske strukture i finansijske moći
 - 5.2. Utjecajni faktori na finansijsku strukturu
 - 5.3. Problemi optimiranja vlasničke strukture kapitala
 - 5.4. Problem finansijske moći poduzeća
- VI. DONOŠENJE ODLUKA O DIVIDENDI**
 - 1. POLITIKA DIVIDENDI
 - 1.1. Teorije politike dividende
 - 1.1.1 Teorija rezidualne dividende
 - 1.1.2. Teorija irelevantnosti dividende
 - 1.1.3. Teorija “Ptica u ruci”
 - 2. POLITIKA DIVIDENDI I TRŽIŠTE KAPITALA
 - 2.1. Politika dividendi sa stanovišta savršenog tržišta kapitala
 - 2.2. Politika dividendi sa stanovišta nesavršenosti tržišta kapitala
 - 2.3. Utjecajni faktori na dividendnu politiku
 - 2.3.1. Utjecaj politike oporezivanja
 - 2.3.2. Utjecaj troškova transakcija
 - 2.3.3. Utjecaj signaliziranja
 - 2.3.4. Utjecaj otkupa akcija
 - 2.3.5. Utjecaj prenosivih prodajnih prava
 - 2.3.6. Implikacije politike
 - 2.3.7. Politika dividendi
 - 2.3.8. Utjecajni faktori na upravljanje dividendnom politikom
- VII. RESTRUKTURIRANJE PODUZEĆA**
 - 1. RAZLOZI SPAJANJA I PRIPAJANJA
 - 1.1. Ekonomija poslovanja
 - 1.2. Učinak informacija
 - 1.3. Bolje upravljanje
 - 1.4. Dobit zbog korištenja finansijske poluge

	<p>1.5. Osobni ciljevi menadžmenta</p> <p>2. STRATEŠKE AKVIZICIJE KOJE UKLJUČUJU REDOVNE DIONICE</p> <p>2.1. Utjecaj na zaradu po dionici</p> <p>2.2. Utjecaj na tržišnu vrijednost</p> <p>2.3. Empirijski dokazi o spajanju</p> <p>2.4. Razvoj spajanja i pripajanja</p> <p>3. AKVIZICIJE I OCJENE ISPLATIVOSTI</p> <p>3.1. Slobodni novčani tokovi i njihova vrijednost</p> <p>3.2. Negotovinska plaćanja i preuzimanje obveza</p> <p>3.3. Procjena novčanih tokova</p> <p>3.4. Pristup na temelju novčanog toka nasuprot pristupu na temelju zarade po dionici</p> <p>4. PREUZIMANJE PONUDA ZA PREUZIMANJE</p> <p>4.1. Kupnja imovine ili redovnih dionica</p> <p>4.2. Oporeziva transakcija ili transakcija oslobođenja poreza</p> <p>4.3. Računovodstveni tretman</p> <p>5. STRATEŠKI SAVEZI</p> <p>5.1. Zajednički poduhvati</p> <p>5.2. Virtualne korporacije</p> <p>6. DEZINVESTIRANJE</p> <p>6.1. Dobrovoljna likvidacija poduzeća</p> <p>6.2. Parcijalna prodaja</p> <p>6.3. Odvajanje od poduzeća</p> <p>6.4. Odvajanje uz prodaju</p> <p>7. RESTRUKTURIRANJE VLASNIŠTVA</p> <p>7.1. Privatizacija</p> <p>8. OTKUP UZ POLUGU</p> <p>8.1. Dogovaranje financiranja otkupom</p>
<p>5.</p>	<p>LITERATURA</p> <p>1. Mikerević, D., <i>Napredni strateški finansijski menadžment</i>, Ekonomski fakultet Banja Luka i Finrar, Banja Luka, 2010. (glava I, II, III, V, VII)</p> <p>2. Zaimović, A., Alibegović Dž, <i>Primjena finansijskog menadžmenta – zbirka zadataka sa teorijskim objašnjenjima</i>, Ekonomski fakultet Sarajevo, 2010. (poglavlja: 5 i 6)</p> <p>3. Van Horne J. C., Wachowicz, J. M., <i>Osnove finansijskog menadžmenta</i>, Mate, Zagreb, 2014. (poglavlja: II, V, VI, VIII)</p> <p>4. Orsag, S., <i>Investicijska analiza</i>, Avantis, Zagreb, 2015 (poglavlja X, XIII, XIX, XX i XXI)</p>
<p>6.</p>	<p>NAČIN ISPITIVANJA</p> <p>Ispit traje 3 sata (180 minuta) i polaže se u pisanom obliku.</p> <p>Ispit se sastoji od 3 eseja i 2 zadatka koji obuhvaćaju cjelokupni nastavni program ovog predmeta.</p> <p>Svaki esej ili zadatak se vrednuje sa po 20 bodova (5 x 20 = 100 bodova). Maksimalan broj bodova koji je moguće osvojiti na ispitu je 100, a kriterij prolaznosti je 50%, odnosno 50 bodova.</p>

PREDMET 14. STRATEŠKI MENADŽMENT	
1.	<p>CILJ</p> <p>Razvoj znanja i vještina za razumijevanje teorijskog koncepta strateškog menadžmenta kao i razumijevanje i primjenu strateškog menadžmenta.</p>
2.	<p>OSNOVNE VJEŠTINE</p> <p>Nakon položenog ispita kandidati bi trebali biti osposobljeni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvrditi faze procesa, pojmove i modele strateškog menadžmenta - Klasificirati elemente i metode vanjske okoline poduzeća (organizacije) - Procijeniti strukturu industrije i procijeniti konkurentski položaj poduzeća u industriji - Valorizirati resurse poduzeća i njihovu povezanost sa strategijom poduzeća - Utvrditi faze procesa strateškog menadžmenta odnosno formulaciju, implementaciju i kontrolu - Razlikovati tipove korporacijske, poslovne i strategije društvene odgovornosti
3.	<p>OBRAZLOŽENJE</p> <p>Nastavni plan iz <i>Strateškog menadžmenta</i> pretpostavlja temeljna znanja iz menadžmenta stečena tijekom studija (ili drugog oblika formalnog obrazovanja), kao i znanja stečena u višegodišnjoj praksi kandidata za polaganje ovog ispita.</p> <p>Program započinje upoznavanjem s prirodom, temeljnim pojmovima i procesom strateškog menadžmenta, a nastavlja se s upoznavanjem s okolinom organizacije te njenom strukturom, nakon čega se obrađuju metode i tehnike analize svih segmenata okoline. Program uključuje i definiranje vizije, misije kao i utvrđivanja ciljeva organizacije/poduzeća, kao i upoznavanje s tipovima korporacijskih i poslovnih strategija ali i strategija društvene odgovornosti.</p> <p>Glavne oblasti nastavnog plana su formuliranje strategije, kao i implementacija strategije. Na kraju nastavnog plana je obuhvaćena i kontrola i nadzor provedbe strategije.</p>
4.	<p>DETALJNI NASTAVNI PLAN</p> <p>1. Priroda i značaj strateškog menadžmenta</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Definiranje strategije b) Pojam i razvoj strateškog menadžmenta c) Karakteristike i značaj strateškog menadžmenta d) Proces strateškog menadžmenta e) Vizija, misija i ciljevi organizacije <p>2. Definiranje nivoa strateških namjera poslovanja</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Uspostavljanje vizije b) Projektiranje misije <p>3. Analiza okruženja</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Analiza eksternog okruženja b) Analiza internog okruženja c) Metode i tehnike analize

	<ul style="list-style-type: none"> - SWOT analiza - PEST analiza <p>4. Formuliranje strategije</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Definiranje poslovne, korporativne i funkcijske strategije b) Značaj i uloga strategije c) Razmatranje strategije d) Provođenje strateške analize e) Izrada strategije f) Priprema strateškog plana g) Alternativne strategije – korporacijske, poslovne i funkcijske strategije h) Strateški izbor <p>5. Implementacija strategije</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Značaj i proces implementacije strategije b) Upravljanje bihevioralnom i funkcionalnom implementacijom c) Elementi procesa implementacije strategije d) Razvoj i dizajniranje organizacijske strukture e) Uspostava organizacijske kulture f) Izbor i uspostava sustava koordinacije g) Upravljanje promjenama <p>6. Strateška evaluacija i kontrola strategije</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Evaluacija b) Kontrola <ul style="list-style-type: none"> - proces kontrole - tipovi kontrole - razine kontrole c) Mjerenje performansi d) Izmjena strategije
5.	<p>LITERATURA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Grupa autora (ur. Buble M.) <i>Strateški menadžment</i>, Sinergija, Zagreb, 2005. (poglavlja 1., 2., 4., 6.) 2. Todorović J., <i>Strategijski i operativni menadžment</i>, CONZIT, Beograd, 2003. (poglavlja 1., 2., 5., 8).
6.	<p>NAČIN ISPITIVANJA</p> <p>Ispit traje 3 sata (180 minuta) i polaže se u pisanom obliku.</p> <p>Ispit se sastoji od 5 eseja koji obuhvaćaju cjelokupni nastavni program ovog predmeta.</p> <p>Svaki esej se vrednuje sa po 20 bodova. Maksimalan broj bodova koji je moguće osvojiti na ispitu je 100, a kriterij prolaznosti je 50%, odnosno 50 bodova.</p>